

مختلف بجهت آنها فرستاده شده آیا بین آنها تقسیم شده یا خیر و باینجهت کمیسیون اختیار داده شده که در این خصوص رسیدگی و تحقیق نماید و اگر نه خود کمیسیون مستقیماً دخالت در این کار نخواهد کرد و اگر هم نظری داشته باشد بتوسط هیئت دولت اجرا خواهد نمود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفند یا موافق؟

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم.

رئیس - آقای کازرونی چطور

آقا میرزا علی کازرونی - بنده هم موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - جوابی که آقای

مخبر در مقابل اظهارات آقای حائری زاده دادند بنده را قانع نکرد آقای مخبر را متذکر می شوم که دخالت مجلس در این موضوع جزو چیز دیگری را مجلس نخواهد داشت چه معنی دارد که مجلس داخل در اجرائیات بشود اگر هم می خواهیم بگوئیم مجلس در اینخصوص نظارت در اعمال دولت خواهد داشت اینهم صحیح نیست زیرا تمام اعمال دولت در تحت نظر مجلس است مجلس نباید برای هر یک از اعمال دولت کمیسیون جداگانه تشکیل دهد که بپند فلان مسئله و فلان مسئله دولت چه کرده کلیه عملیات دولت باید بمجلس بیاید و مجلس باید ناظر کلیه اعمال دولت باشد بنده کاملاً مخالفم

که برای هر امری که دولت باید اجرا کند کمیسیون جداگانه تشکیل یابد تمام ما و کلاه باید نظارت داشته باشیم که مثلا آن وجوهی که بجهت یک مشت فقیر بپاره ارومیه گرفته شده در کدام تجارت خانه گذارده شده و یا خرج کدام ملک شده است این قبیل مسائل تکلیف تمام ما و کلاه است نه تکلیف کمیسیون خاص آنوقت هم که ما رای دادیم که این کمیسیون تشکیل شود باین قسم رای دادیم که دولت بجهت این عده بدیعت اهالی ارومیه که در این جا هستند تکلیفی معین کند

و کمیسیون فقط برای این تشکیل یابد که رسیدگی نماید به پیشنهادین وجوه امانه در چه راه خرج شده مأمور رساندن با اهالی ارومیه کی بوده و آیا این وجوه بآن بپاره هارسید یا خیر؟

این بود عرایض بند

مخبر - اظهارات آقای آقا سید

بلوب مقدمه اش با مؤخره اش خیلی

منافرت بود می فرمایند من معتقدم یک

چیزی که بی خانمان و بی سامان شده و

بهرت آمده اند راحت بفرموده ولی از آن

طرف عقیده شان این است که ما راحت

نیستیم و دست روی دست بگذاریم و تماشا کنیم ولی عقیده مجلس این است که رسیدگی و تحقیق نمایند و این امانه که بجهت اهالی بدیعت ارومیه جمع آوری شده آیا بانها رسیده یا تلف شده است و بهمین جهت تفکیک کمیسیون نه نفری را بجهت رسیدگی تصویب کرد و کمیسیون هم رسیدگی نمود و معلوم شده و یک مقدار از حبف و مین شده است و اختیاری که کمیسیون می خواهد باور داده شود این است که پس از این که تحقیق و کشف نمود که این وجه نزد اشخاص است

دولت اطلاع داده و دولت هم بدون فوت وقت آن وجه را وصول و ایصال دارد

رئیس آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده موافقم ولی یک صلاح عبارتی را لازم میدانم

رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقت؟

آقا سید فاضل - بنده با

فرمایشات آقای آقا سید یعقوب مخالفم

رئیس پس بالاینجه موافقت؟

آقا سید فاضل - بلی

رئیس - آقا میرزا سید حسن کاشانی

آقا میرزا سید حسن - عقیده

بنده این است که مختصری در عبارت اصلاح لازم است

رئیس - بعد اصلاح منشود آقای معتمد العلماء موافقت؟

معتمد العلماء بلی موافقم

رئیس - آقای دست غیب چطور؟

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده هم موافقم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده فرمایشات آقای

مخبر را مطلع نشدم می فرمایند به کمیسیون اختیار داده می شود در اینکه وجوه امانه با اهالی ارومیه رسیده یا نرسیده تحقیق نمایند این یک مسئله است غیر از آنچه در

رپورت نوشته شده در لایحه اختیار وصول و ایصال وجوه امانه بکمیسیون داده شده است و اگر عبارت را اصلاح کنند طوریکه

معنای فرمایشات ایشان را داشته باشد بنده کاملاً موافقم ولی از این عبارت آن معنایی

که ایشان اظهار کردند مفهوم میشود

مخبر - آقای حائری زاده برخلاف

عقیده دیرین خودشان که طرفداری از فقرا است نمیدانم چرا امروز مخالفت می

اها نه بشود البته بدیهی است این مسئله از وظائف دولت است

کمیسیون مصمم است جدیدی نمود زودتر این وجوه وصول و با اهالی ارومیه داده شود

رئیس - آقایان شیخ الاسلام و تدین پیشنهاد کرده اند بوسیله دولت نوشته شود

تدین - اجازه میفرمایند؟

رئیس - بفرمائید

تدین - آن جمله (بطریق مقتضی) باید حذف شود در عوض آن بوسیله دولت نوشته شود

رئیس - مجدداً قرائت می شود و رأی میگیریم

(آقای منتصر الملک بشرح ذیل قرائت نمودند)

(بکمیسیون ارومیه اختیار داده می شود در وصول وجوه امانه ارومیه دولت اقدامات لازم بعمل آورده وصول نماید)

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این ترتیب را تصویب می کنند قیام فرمایند

(آقایان نمایندگان قریب باتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد مسئله شهریه ها مطرح است

حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - اجازه هائیکه قبلاً خواسته شده بود محفوظ است یا خیر؟

رئیس - بلی محفوظ است آقای گروسی

این را هم باید عرض کنم که پیشنهاد های زیادی شده و مادام که این پیشنهادها قرائت نشده و تکلیف آنها معین نشود گمان نمیکنم کمیسیون بودجه بتواند پیشنهاد صحیحی کند بنابراین باید زودتر به

مذاکرات در کلیات خاتمه داده شود تا پیشنهادات قرائت شود

حاج شیخ محمد حسن گروسی - مخالفت بنده با راپرت کمیسیون باین

لاحظاست که کمیسیون وجوهی را که دولت از جهات هدیده و نظریات مختلفه لازم دانسته و به پاره اشخاص شهریه داده در نظر نگرفته است شخص قانون گذار باید اول اصلی از اصول را که بمقتضای مملکت داری است

انتهاز کند بعد از آن یک رشته را وصل بآن مطلب بکند و بگوید فلان شهریه داخل آن اصل است و باید تصویب شود یا لااقل آن اصل نیست و باید رد شود و چون چند ماه گذشته از طرف کمیسیون چنین امری انجام

نیافته باین لحاظ بنده با راپرت کمیسیون مخالفم و از طرف دیگر بعضی

اظهاراتی که در جلسه پیش شده و بعضی آقایان نظرشان این بود که فقرا و بعضی اشخاص

دیگر را باید ملاحظه کرد ولی بعکس شهریه و مستمری بعضی دیگر را باید قطع نمود بنده عرض میکنم باید مقدم بر هر چیز احتیاج مملکت داری را در نظر گرفت نه احتیاج اشخاص را این وجوه خیریه نیست که بفقرا داده شده وجوهی است که برای مملکت داری داده میشود منتهی گاهی از اوقات مطابقه میکند با دادن آن وجوه بفقرا البته از نقطه نظر حفظ نفوس و مملکت داری دولت

باید با اشخاص فقیر و مستحق مساعدت و کمک کند و دولت هم همین کار را کرده است گاهی میشود شخص فقیر هم مستحق نیست ولی از نقطه نظر مملکت داری دولت مجبور است برای او حقوق معین کند مثلا یک نفر

خاتن است ولی احتیاج مملکت داری ایجاب میکند که بواسطه دادن حقوق باو آن شخص را خادم نمایند البته شخصی که زمام امور مملکت در دستش می باشد در یک موقع از نقطه نظر مملکت داری مجبور می شود برای اشخاص غنی هم شهریه بامستمری معین کند بنده خیلی علاقمندم نسبت با فراده محترم

پریشان روزگار که از هر جهت راضی هستند اطفالشان از گرسنگی بمیرند و نروند در خانها سؤال کنند حقوقی معین شود البته حفظ آنها حفظ نفوس است حفظ نفوس هم در واقع حفظ مملکت است ولی مخالفه بنده با راپرت کمیسیون از این نقطه نظر است که کمیسیون اصل صحیحی اتخاذ

نکرده است که رشته پیوند باصلی میکند تا قانونیت پیدا نماید کثرت و کثراف کار را هم نمی شود قانون نماید که مثلا یک مرتبه بگویند از کلیه شهریه و مستمری ها کسر شود در اینجا با اعضاء کمیسیون حق می دهم که تاکنون موفق نشده اند اصل صحیحی بجهت اینکار اتخاذ کنند البته همه آقایان هم تصدیق میکنند که مسئله شهریه ها و اتخاذ اصل صحیحی بجهت اینها کار خیلی

مشکلی است

خوبی دقت نظر لازم دارد که همه جهات در نظر بگیرند و به بینند آنچه بامقتضیات مملکت داری موافقت دارد تصویب و هر کدام موافقت ندارد رد نمایند و البته این ترتیب هم وقت طولانی لازم دارد و چون از ابتداء

اهم کمیسیون داخل در افراد اشخاص شده اند یک مدتی وقت کمیسیون بیهوده تلف شده و چون بپاره رفته اند زحمتشان بی نتیجه ماند اگر مدار ما بحتیاج مملکت داری و مقتضیات مملکت داری را در نظر بگیرند خواهند دید همان دولتی که در زمان فترت این

شهریه ها را برقرار کرده اند چه بسا صحیح و بجا بوده است

رئیس - آقای سید الملک موافقت؟

سید الملک - خیر بنده مخالفم

رئیس - آقای معتمد العلماء موافقت؟

معتمد العلماء - بنده موافقت

محقق العلماء - بنده در زمینه موافقت عرض دارم یعنی بقول آقای آقا سید یعقوب قائل به تفسیر نیستم .

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب موافقت ؟

حاج میرزا عبد الوهاب - خیر مخالفم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله چه طور ؟

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم رئیس - بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - بنده خودم قبلا تصدیق می کنم که کمیسیون بودجه نه اینکه نخواستی بلکه نتوانسته است در این باب يك اصل ثابتی که

موافق قانون باشد اتخاذ نماید و این پیشنهادی هم که پس از دوسه ماه مذاکره مشاوره بمجلس تقدیم داشته از راه الجاه بوده و غیر از این طریقی بنظرش نیامد چه طور ؟

مثلا هر قسمی از اقسام را که آقایان بجهت حل این مسئله در نظر بگیرند کمیسیون بودجه در نظر گرفته ولی پس از مذاکره دید باز در موقع عمل بمحضوراتی بر میخورد اینکه حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا میفرمایند این بودجه نیست تصدیق می کنم ولی از آن طرف هم باید دید کمیسیون میتواند مسئله شهریه هارا که بمجلس پیشنهاد شده و مدتی هم در کمیسیون مطرح مذاکره بود مسکوت عنه بگذارد تا وقتی که تمام بودجه های جمع و خرج بجز از مجلس بگذرد اگر چه شاهزاده نصرت الدوله فرمودند اعتباری که برای تهیه بودجه از طرف مجلس تصویب شده کافی است ولی اینطور نیست و باید بودجه ها بجز از مجلس بگذرد اما اگر کمیسیون این مسئله یعنی شهریه هارا بلا تکلیف می گذاشت تا وقتی که بودجه ها جمع و خرج بمجلس بیاید دچار مشکلاتی می شد و يك اشخاص که حقیقتاً محل ترحم و مراعات و در میان این شهریه بگیرها هستند شاید بواسطه نرسیدن حقوق بآنها تلف میشدند لذا کمیسیون بودجه مجبور بود نظریات خود را راجع به آنها بمجلس پیشنهاد کند ولی مجلس میتواند نظریه کمیسیون را قبول و یا رد کند و بگوید تمام این شهریه های بمانند تا بودجه های جزء از مجلس بگذرد بنده حالا داخل آن موضوع نمیشوم حقوقی را که کمیسیون بودجه در نظر گرفت و ممکن بود در اطراف آن تصمیماتی اتخاذ نماید چه بود ؟ یکی مستمری هائی بود که در دوره فترت تبدیل بشهریه شده تومان تومان می گرفته اند و يك مستمریاتی است که مخلوط با شهریه یعنی مستمریاتی داشته اند که تومانی ه قران دریافت می داشته اند تبدیل بشهریه نموده و مقداری هم شهریه در حق آنها برقرار شد يك قسمت هم شهریه هائی است که بدون

سابقه دولتها از نظرهای مختلف با نظر استحقاق بانظر تحصیل اطفال که بنده نباید داخل آن نظریات بشوم تصویب کرده بودند کمیسیون بودجه دید اگر قائل به تفکیک بشود و بگوید مستمری هائیکه در سنه قوی نیل بتصویب مجلس رسیده شهریه شود و شهریه های دوره فترت را قطع کند این مطلب خودش يك خلاف قانونی است زیرا مستمری هائیکه تبدیل بشهریه شود قبلا از مجلهای مختلفه گرفته میشود و مجلس هم سابقاً تصویب کرده بود بعضها را از محل رکاب وعده را از محل خراسان وغیره بردارند ولی دولتها تمام آنها را تبدیل بشهریه نمود و از خزانه دولت می برداخته اند آقایان تصدیق میفرمایند اگر بخواهیم بکلی عملیات دوره فترت را لغو بدانیم باید این قسمت را هم رد نمائیم زیرا همین شهریه شدن آن مستمری ها اقدامی است برخلاف قانون و فقط در مجلس قوی نیل عده شهریه بگیرها شاید ازده ۱۰ الی ۲۰ قلم بیشتر نبوده و مابقی مستمری بود در این صورت صورت این اقلام هم بایستی بر گردد همان مستمری و بهمین قسم تمام تصویرنامه هائی که در ادوار فترت راجع بخرج مملکت صادر شده باید لغو گردد با این مقدمات تصدیق میفرمایند که کمیسیون بودجه نمی تواند تفکیکی بین مستمری ها و شهریه ها قائل شود مثلاً اگر بخواهد آن مستمری هائی را که تومانی ه قران تصویب کرده اند بگوید تومان تومان بدهند معلوم نیست از روی چه ماخذ این تصمیم اتخاذ شود زیرا کمیسیون بودجه دلائل مقتضی ندارد که بگوید باین دلائل يك عده اشخاص باید شهریه را تومان تومان بگیرند و يك عده تومانی دو ریال بنا بر این کمیسیون نتوانست باز هم تصمیم بگیرد که مثلاً شهریه هائیکه در دوره فترت تصویب شده قطع ولی مستمری هائیکه شهریه شده بر گردد باصل مستمری زیرا در آنجا هم دچار مشکلاتی میشدیم و هنوز هم متحیرم مجلس این قضیه را چه طور حل خواهد کرد زیرا اگر بخواهند بگویند کلا مستمری هارا تومانی دو ریال بدهند معنی ندارد و اگر بگویند تومان تومان بدهند پنج شش کرور برای این کار لازم و هم محلی ندارد و در هر صورت مدرکی برای تصمیمات خود ندارد مگر اینکه بگوید از روی دلخواه میل دارم این طور رفتار شود و تصدیق میکنند مجلس که مرکز ثقل مملکت است نمی تواند از روی دلخواه و بدون مدرک و سندی چیزی را تصویب و یارد نماید این است که کمیسیون هم تصمیم قطعی راجع باین قضیه اتخاذ نکرد زیرا نمیتوانست تمام را قطع نماید و نمیتوانست تمام را تصویب کند این بود که ابتدا داخل اقلام شد ولی بعد از آنکه آن لایحه را طبع نمود و بنظر نمایندگان رسید و دیدیم آقایان هم موافقت با این نظریه

ندارند باین جهت کمیسیون مجبور شد در ثانی وارد مذاکره شود و بالاخره راه حلی که بنظرش رسید این بود اگر چه بنده ابتدا باین راه حل موافق نبودم زیرا بنظر بنده اینطور رسیده بود و در کمیسیون هم اینطور پیشنهاد نموده بودم که تمام این شهریه ها سه قسمت شود و فرق گذاشته شود بین شهریه هائیکه از بابت مستمری داده میشود و شهریه هائیکه مرکب است از مستمری و غیر مستمری و بالاخره شهریه هائی که از اصل مالیات تصویب نامه صادر شده و پیشنهاد کردم مستمری هائی که تبدیل بشهریه شده بحسب رضایت صاحب مستمری یا تومانی دو قران کسر شود و بطور شهریه داده شود و یا این که بهمان ترتیب قانون وظائف مستمری بگیرد و راجع بشهریه هائیکه مرکب از شهریه و مستمری بود پیشنهاد کردم تومانی سه قران کسر شود و راجع با شهریه هائی که از اصل مالیات پرداخته می شد پیشنهاد کردم تومانی چهار قران کسر شود این بود نظریات بنده که پیشنهاد بکمیسیون بودجه کردم ولی کمیسیون بودجه راجع باین پیشنهاد بنده معضراتی بنظرشان آمد و تصویب نکردند در هر صورت بنده بعد از آن پیشنهاد این پیشنهاد بنظر من بهتر آمد که تا اینجا تومانی را تمام بدهند و میبینم که در مجلس باین قسمت مخالفی نیست از ۵۰ تومان بیلا را بنده عقیده ام این است که موقتاً تومانی سه قران کسر شود و بقیه پرداخته شود و آن قسمت که مستمری بوده و شهریه شده بر حسب رضایت صاحب مستمری باشد میل دارد بهمین کیفیت شهریه بگیرد میل دارد بر - گردد بحالت مستمری و تصدیق میفرمایند که این يك اصلی نیست که بشود از روی آن همیشه رفتار نمود این است که بنده معتقدم اگر آقایان تصویب نمایند این ترتیب موقتی باشد تا پس از آن مجلس در حل قضیه مشروحاً وارد شود و راه حلی نسبت به تمام شهریه ها و مستمریها پیشنهاد بکند والا این مطلب از قوه کمیسیون بودجه تنها خارج است و کتابچه هم طبع شده و آقایان داده شده برای این بود که هر يك از آقایان نمایندگان بکتابچه مراجعه و راه حلی که برای این قضایا بطهران می رسد پیشنهاد بکمیسیون بودجه نمایند .

آقایان يك نظری اتخاذ کرده اند و نمی دانم بالاخره این همه نظریات یکجا منتهی خواهد شد خانم تهم مرضی کنم کمیسیون بودجه نظری اتخاذ نکرده است شهریه های دوره فترت صحیح است یا خیر ولی چون غیر از این راه حلی بنظرش نرسیده این است که این پیشنهاد را کرده حالا رأی رأی مجلس است مجلس می تواند تمام را تصویب و یا تمام را قطع کند و بنده هم در این باب مخالفتی ندارم

رئیس - آقای سیدید الملک اجازه

سیدید الملک - در اطراف مسئله شهریه دوسه جلسه خیلی حرف زده شده بطوریکه بعضی از آقایان موافقین در عین اینکه موافق بودند مخالفت نمودند و بعضی که مخالف بودند موافقت نمودند از جمله آقای گروسی که مخالف بودند موافقت نمودند گمان می کنم ملاحظه فرموده اند که این پول از چه محلی باید داده شود خوب است يك عطف توجهی بفرمایند بردمانی که در کلبه های خراب با يك حائله های پریشانی منزل کرده اند و ببینند که این پول را باید آن اشخاص بدهند این اشخاص که در تابستان از شدت گرما و در زمستان از شدت سرما جان می دهند این پول را برای چه می دهند این پول ها را برای مصارف معین می دهند يك قسمت را برای قوای تامینیه می دهند که بدبختانه فاقد این قوا هستند یعنی آن بدبخت رحبت اگر دو بزم برای معیشت خودش دارد آن را هم می برند و کسی بدادش نمی رسد .

یک قسمت از این پولها را برای مصارف معارف مملکت می دهد یعنی باندازه که طفلش به تواند قران بخواند یا بگوید دو دو تا چهارتا می شود متأسفانه از این نعمت هم محروم است .

یک قسمت از این پول را هم برای نظریه می دهد .

ولی باز هم متأسفانه می بینم که فاقد نظریه هم می باشند و برای يك امر جزئی شش نفر کشته می شود .

یک قسمت از این پول را برای بلایه می دهد این را هم بدبختانه فاقد است میدان توپخانه که مرکز شهر یا بتخت است از کاروانسرای های راه یزد خراب تر است .

یک قسمت از این پولها را هم برای این می دهند که عده مستخدم داشته باشند و خدمت خودش را بکنند و آن هیئت دولت است .

یک قسمت از این پول را بمانی دهند که نظارت داشته باشم پول هائیکه میدهند بهجوانان او مصرف شود نه اینکه بمصرف عیش و شهوات نفسانی برسد در همین حال

بنده معتقدم خود این اشخاص پیرشان میل دارند با اشخاصی که بدستوری و راستی خدمت برای مملکت نمودند حقوق داده شود تا مستخدمین دیگر تشویق شوند ولی بنده می بینم بیک عده اشخاصی شهریه داده میشود بکوفت موقعیت مملکت اقتضا میکرد آنها شهریه بدهند ولی حال آن موقعیت از بین رفته مثلاً از جمله عمادالکتاب است اولابنده باتمبید او مخالفم و سندی محکومیت او در کجای این مملکت دیده شده که تبعیدش کرده اند و حال آنکه مطابق قانون هیچکس رانمی شود تبعید نمود مگر بموجب قانونی حال اگر بنده بخواهم داخل این قضیه شوم خیلی طول خواهد کشید این هست که مختصراً عرض میکنم حال که تبعید شده (و در هر صورت بنده سبب آن را نمیدانم و سند محکومیتش را هم ندیده ام موقعیت مملکت ایجاب میکرد باو شهریه داده شود برای اینکه آزاد بود از دست رنج خودش یعنی خطش تأمین معاش نماید بملایه با این شهریه هائی است که در دوره فترت تصویب شده و ما نباید آنرا قبول نماییم برای اینکه باید بدولت فهماند که اگر بعد از ده سال هم مجلس مفتوح شده عملیات آنها را در دوره فترت صحیح نمیداند ورد میکنند ولی در حال عقیده بنده این است شهریه اشخاصی که حقوقشان کم هست و از شدت گرسنگی نمیتوانند زندگانی نمایند و پنج تومان و ده تومان است هر چه زودتر تصویب شود تا بآنها داده شود و نسبت به بقیه شهریه ها همان عقیده را دارم که عرض کردم

آقای حاج شیخ محمد حسن گروسی - آقا چون اعتراض شخصی فرمودند اجازه فرمائید توضیح عرض کنم
رئیس - فرمائید

حاج شیخ محمد حسن گروسی
معلوم شد معترض محترم درست توجه فرموده اند که بنده چه عرض کرده ام بنده عرض کردم وجهی که از اهالی مملکت گرفته میشود برای رفع احتیاجات مملکت است و ما بحتیاج مملکت نظر بقدر و حیات و قیام نیست این وجه خیریه نیست که ما ملاحظه کنم کی فقیر است و کی غنی آنوقت بقدر ابراهیم و باغبانانندیم بسا هست که نظر بمقتضیات مملکتی باید خائنین را هم مطیع و منقاد کرد و این کار گاهی بمجازات می شود گاهی بانعام و جایزه و فقیر هم ممنون و متشکر است که خللی بر انتظامات مملکتی پیدا نشود و راضی است برود یک بز خود را بفروشد و راحت باشد این اظهارات اظهارات شخصی است و اگر چه جسارت است ولی میخواهم عرض کنم که آقایان و کلاه هم نمیدانند ما بحتیاج مملکت چیست آن دولتی که شاغل این عمل است میدانند و این نقص برای آقایان و کلاه است پس دولت اگر در چهار فقره بظها

رفته باشد و در ده فقره اش راه صواب را بیاموزد بنابراین هم میشود بقدر دادهم بغنی بخدمت هم میشود داد بخائین هم میشود داد پس آنچه دائر مدار مملکت داری و احتیاج مملکت است همین است

رئیس - قدری از حدود توضیح خارج شدید
حاج شیخ محمد حسن گروسی
عذر میخواهم
رئیس - آقایان مذاکرات را کافی می دانند؟

(جمعی گفتند کافی است و بعضی گفتند کافی نیست)
رئیس - رأی می گیریم بکلیات مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را در کلیات کافی میدانند بفرمائید (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - اکثریت است چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود بعد از مذاکره باید در قابل توجه بودن آنها رأی بگیریم

پیشنهاد اول قرائت میشود
(آقای منتصر الملك بمضمون ذیل قرائت نمودند)

مقام منبع ریاست محترم مجلس شورای ملی
نظر باینکه هر چه زودتر باید یک تصمیم عملی عادلانه بدون هیچ نوع نظریه خصوصی موافق یا مخالفی اتخاذ شود و نظر باینکه مطرح نمودن بیکه یکان صاحبان شهریه در مجلس سبب طول مذاکرات و اتلاف وقت است ما امضاء کنندگان مواد ذیل را بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینمائیم
ماده اول - شهریه هائیکه بموجب رأی مخصوص مجلس شورای ملی برقرار شده است کافی السابق برقرار و از قرار تومانی یک تومان باید پرداخت شود

ماده دوم - کلیه شهریه ها و مخارج تحصیلی که از محل مستمریات برقرار شده است باید مطابق ماده دوم قانون ۱۶ جوزای ۱۳۰۱ هزار و سیصد و یک معمول شود
ماده سوم - شهریه هائیکه از محل مستمریات برقرار و اصل آن مستمری در مجلس قوی نیل ۱۳۲۵ یاد هیئت مدیره مقطوع شده باشد مقطوع خواهد بود

ماده چهارم - شهریه هائیکه بعنوان حقوق تقاعد در باره مستخدمین با وراثت مستخدمین دولتی برقرار شده است تابع و مشمول مقررات مواد قانون تقاعد و وظائف خواهد بود که بعد بتصویب خواهد رسید
ماده پنجم - سایر شهریه ها در صورتی که از اقسام مواد ۱- ۲- ۳- ۴- این قانون نباشد از یک تومان الی پنججاه تومان اول آن تمام و از پنججاه تومان به بعد از قرار تومانی ۵ قران برقرار و پرداخت خواهد شد

ماده ششم - میزان شهریه بهیچ عنوان نباید از پانصد تومان تجاوز نماید
ماده هفتم - وزیر مالیه مأمور اجرای مواد فوق خواهد بود

سلبان میرزا - مساوات - ابراهیم زنجانی - سردار مفتح - مستشار السلطنه - عبداللهمتد السلطنه

رئیس - پیشنهاد دوم (به تفصیل ذیل قرائت شد)

مقام منبع ریاست مجلس مقدس شورای ملی دامت شوکته این بنده پیشنهاد میکنم
۱- شهریه هائی که از بابت حقوقات مصوبه مجلس شورای ملی سنه قوی نیل ۱۳۲۵ برقرار شده کما کان تومانی یک تومان پرداخته شود

۲- بموجب تصویب نامه هیئت وزراء برقرار شده تومانی شش قران پرداخته شود نظام الدوله

رئیس - پیشنهاد سوم (بشرح ذیل خوانده شد)

حائری زاده پیشنهاد میکند شهریه کسانی که در کابینه و توفیق الدوله برقرار شده قطع شود بلکه اگر علاقه شخصی داشته باشند در مقابل وجوه دریافت شده ضبط شود و بعد داخل مذاکره دیگران شویم میرزا هلی کازرونی رئیس پیشنهادات دیگر (بشرح آتی قرائت شد)
مقام محترم ریاست

بنده پیشنهاد میکنم هموم شهریه ها و مستمریها سه قسمت بشود هم او روحانیون را هم و مطابق ثبت دولت بدهند دوم فقرا یعنی اشخاصی که نمی توانند گذران خودش را اداره نمایند آنها را هم بدهند سوم اشخاصی که احتیاج ندارند هم و موافق قطع نمایند ثبوت فقیر و غنی با کمیسیون مجلس و نماینده دولت خواهد بود (دست قیام)

بنده پیشنهاد می نمایم کلیه مستمریاتی که شهریه شده است مبلغ آن از شهریه هائی که بدون مجوز قانونی برقرار شده است تجزیه شود و برای هر یک جدا رأی گرفته شود معصداشم میرزا
نظر باینکه مسئله شهریه ها حل شود و در مجلس هم خیلی وقت ضایع نگردد بنده پیشنهاد میکنم که از هر فراکسیونی یک نفر نماینده انتخاب شود که در کمیسیون

بنده پیشنهاد میکنم هموم شهریه ها و مستمریها سه قسمت بشود هم او روحانیون را هم و مطابق ثبت دولت بدهند دوم فقرا یعنی اشخاصی که نمی توانند گذران خودش را اداره نمایند آنها را هم بدهند سوم اشخاصی که احتیاج ندارند هم و موافق قطع نمایند ثبوت فقیر و غنی با کمیسیون مجلس و نماینده دولت خواهد بود (دست قیام)

بودجه حاضر شوند راجع باین مسئله تبادل افکار نموده قرار قاطعی بدهند و نتیجه او بمجلس آید که هر طور آن کمیسیون رأی داده همانطور بگذرد. ناظم دفتر
رئیس - اینها پیشنهاد هائی بود که در سابق طبع و توزیع شده بود ولی چند فقره پیشنهاد تازه رسیده که هنوز طبع و توزیع نشده بود قرائت میشود
(آقای منتصر الملك پیشنهادات مزبوره را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکته

راجع به پرداخت شهریه ها ما امضاء کنندگان مواد ذیل را پیشنهاد میکنم

۱- کلیه شهریه ها از یک تومان الی ۵۰ تومان اول آن تمام و از ۵۰ تومان بپرداز قرار تومانی ۵ قران برقرار و پرداخت خواهد شد

۲- میزان تأدیه شهریه از ۵۰۰ تومان تجاوز نخواهد کرد

۳- مستمریاتی که شهریه شده مشمول دو ماده فوق است مگر اینک صاحبان آنها راجع به مستمریات را تقاضا نمایند

۴- شهریه هائی که بموجب رأی مخصوص مجلس برقرار شده مشمول مواد فوق نخواهد بود

۵- نسبت باقلام مقطوعه در کمیسیون بودجه تجدید نظر بعمل آمده هر چه تصویب شد مشمول مواد فوق خواهد بود

۶- راجع بشهریه هائی که باسم ورثه است اجرای مواد فوق نسبت بسهمی که بهر یک نفر از وراثت میرسد محسوب خواهد شد

۷- مدت اعتبار این تصویب تا آخر برج هوت هذمه السنه ایت ثبیل خواهد بود

۸- وزیر مالیه مأمور اجرای مواد فوق خواهد بود

منتصر الملك - امضاء کنندگان ۲۰ نفرند

مواد ذیل را بعرض مجلس شورای ملی میرساند

ماده اول - شهریه های مصوبه مجلس شورای ملی و حقوقی که بر طبق قانون وظایف مقرر شده است موافق معمول سنوات گذشته پرداخته شود

ماده دوم - کلیه شهریه های مقرر دوزه فترت ملغی است

ماده سوم - شهریه های پیشنهادی دولت بغیر از آنچه مشمول ماده اول است تا ۵۰ تومان تمام پرداخت شود

ماده چهارم - کلیه شهریه هائی که از ۵۰ تومان بیابا است پس از وضع ۵۰ تومان اول از مازاد آن تومانی چهار قران کسر و بقیه پرداخت شود

ماده پنجم - حقوقانی که باقی مدت است پس از انقضای مدت مقرر ضبط دولت خواهد شد

ماده ششم - کلیه حقوقانی که مقرر است بطور شهریه پرداخت شود مادام الحیوة و پس از فوت صاحب آن مشمول قانون وظایف نشده ضبط دولت خواهد شد

ماده هفتم - میزان تأدیبه شهریه بهیچ عنوان از ۰۰۰ تومان تجاوز نخواهد کرد

ماده هشتم - شهریه هائی که بعنوان حقوق تقاضای برقرار شده تا گذشتن قانون استخدام موقتاً باقی و پس از آن مشمول قانون مزبور خواهد بود (نصیر السلطنه)

بنده پیشنهاد میکنم شهریه هائی که قبل از دوره فترت تصویب مجلس داده شده بدهند و اما آنچه را در دوره فترت داده اند بماند تا مجلس در باره آنها رائی اتخاذ نماید محقق العلماء اقل عباد پیشنهاد نمایم در موضوع شهریه نسبت باشخاص مطرح مذاکره شود زیرا که شهریه بگيرها متفاوت هستند چنانچه در کتابچه نوشته شده است اشخاصی میباشد که کمال استحقاق را دارند البته

با این نوع اشخاص باید داد و نیز اشخاصی می باشند بانهایت اشتغاف و ثروت اصلا نباید داد و قطع باید بشود اما اشخاصی متوسط الحال باید نظر بوجود شهریه نمود هر گاه نسبت باین شخص مبلغ شهریه زیاد است از مبلغ کسر باید نمود و چنانچه نسبت بعمیشت آن شخص کسر است باید بر آن مبلغ افزود این شق اخیر راجع باشخاصی خواهد بود که عمر اهانت نداشته باشند

(شریعتمدار کرمانی)

ماده ۱ - شهریه و با حقوق استمراری در حق کسی مقرر نمی شود مگر در مقابل خدمت فعلی یا در مقابل خدمات گذشته مطابق قانون استخدام و تقاعد

ماده ۲ - اشخاصی که تا این تاریخ صاحب شهریه بوده اند در صورتی که آن شهریه منحصر وسیله معیشت آنها باشد دولت می تواند تا میزان ماهی ۰۰۰ تومان در حق آنها بپردازد

ماده ۳ مادام که قانون استخدام و تقاعد از مجلس شورای ملی نگذشته است دولت باید بصورت اشخاصی که مستحق حقوق تقاضای می باشند بمجلس آورده پس از تصویب در باره آنها پرداخته شود

ماده ۴ تبدیل شهریه از اسم شخصی به شخص دیگر ممنوع است عبدالوهاب (الرضوی)

رئیس - در یک یک این پیشنهاد همانداکره می شود و رأی بگیریم

مخبر - اگر آقایانی که پیشنهاد ۷ ماده را دادند و چاپ شده است و آقایان ۲۰ نفری که این پیشنهاد امروزی را دارند با پیشنهاد آقای نصیر السلطنه

موافقت بفرمایند بنده هم از طرف کمیسیون بودجه آنرا قبول می کنم و ممکن است او را مطرح مذاکره فراردهم شاید امروز این مسئله خاتمه پیدا کند

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه نطق)

سلیمان میرزا - یکی از اشخاصی که این پیشنهاد چاپ شده ۷ ماده را امضاء کرده اند بنده هستم دیروز هم بعرض آقایان رساندم که آنرا از بابت اکل میده امضاء کردم زیرا تصور نمی کردم نظریه اول بنده که ملق شدن شهریه های دوره فترت باشد قبول بشود این بود که آنرا امضاء کردم ولی چون فعلا پیشنهاد آقای حاج نصیر السلطنه جامع تر است بنده آن را قبول می کنم

رئیس - آقایانی هم که هم امضاء باها فرارده سلیمان میرزا بوده اند قبول می کنند

آقا شیخ ابراهیم زنجانی -

مساوات - بنده هم موافقم

خلیل الملك بنده هم نسبت به هم خودم قبول می کنم

رئیس - بنده هم مجبورم یکی یکی برسم

آقای بیان الملك

بنده هم قبول کردم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمود ولی میرزا - خبر بنده همان پیشنهادی را که امضاء کرده ام بهتر می دانم

رئیس - آقای گروسی

حاج شیخ محمد حسن گروسی

موافقم

رئیس - آقای آصف الممالک

آصف الممالک - بنده هم قبول دارم

رئیس - آقای صدر الاسلام وسالار

معمظم و عدل السلطنه و آقا سید یعقوب هم گویا موافقتند

آقای سید یعقوب - بنده درست با پیشنهاد آقای حاج نصیر السلطنه را نفهمیدم اجازه بفرمائید تنفس شود و در موقع تنفس معلوم شود یا این که تکرار بشود تا درست ملتفت شوم

رئیس - پیشنهاد بسیار خوبی است آقایان که با این پیشنهاد مخالف نیستند

(گفته شد خیر)

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یک ساعت ونیم مجدداً تشکیل گردید

رئیس - راجع باین پیشنهاد ها مذاکرات زیادی شد در اغلب مواد توافق

نظر پیدا شد يك جزئی اختلافاتی هست که مو کول برای مجلس شد در ضمن مذاکرات در پیشنهاد اصل آن اختلافات مذاکره می شود

آقای منصور الملك - ماده اول پیشنهاد آقای حاج نصیر السلطنه را مجدداً قرائت نمودند

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقایان کازرونی و آقای شیخ محمد حسین سعادت رسیده است گمان می کنم بر این پیشنهاد مقدم باشد

(آقای منصور الملك پیشنهاد مزبور را بشرح ذیل قرائت نمودند)

مالمضاء کنندگان ب موافقت نظر مو کلین خودمان و نظر بقدر احتیاج فعلی دولت و نظر باین که هیچ مدرکی برای صحت تصویب نمی بینم پیشنهاد می کنم

۱ کابله شهریه مستمری و غیره ها بهر عنوان که باشد در ایام فترت برقرار شده مقطوع گردد

۲ اگر حکومت فعلی یاره از آنها را لازم می داند در ضمن لوایح مخصوصه پیشنهاد کند سعادت مهرزا علی کازرونی آقای میرزا علی کازرونی اجازه می فرمایند توضیح بدهم

رئیس - لکن مطابق ماده شصت و سوم نظام نامه داخلی باید بطور اختصار توضیح بدهید

آقای میرزا علی کازرونی - آقای رئیس می فرمایند بنده و باختصار عرض کنم بنده استدعا کردم اجازه بفرمایند چون يك یادداشت هائی کرده ام مطالب را تمام عرض کنم ولی آقای رئیس اجازه ندادند حالیه متحیرم که اگر بعضی مطالبم بیندازم چه طور از عهده توضیح برآیم

رئیس - مطالبی که باید بگوئید در جلسات دیگر گفته اند در اینجا مجلس رأی داده که مذاکرات کافی است و حال مذاکره در پیشنهادات می شود و در پیشنهادها هم باید بطور اختصار مطالب را گفت در جلسه گذشته هم کسی جلوشماران گرفت هر چه میخواستید گفتید

آقای میرزا علی کازرونی - می خواستم عرض کنم ما يك عنصر تازه متکون و يك ملت بی حساب و بی کتاب و بی قانون نبوده و نیستیم ما مسلمانیم و بایستی بر روی اصول مسلمة اسلام صحبت بداریم و هر تصمیمی که اتخاذ می کنیم باید فقط منحصر اً روی همان اصول مسلمة باشد و من گمان میکنم این اختلافاتی که پیدا شده برای این است که ما يك اصول مسلمة را در نظر نگرفته ایم که متفق علیه تمام ما باشد بیشتر از روی احساسات و نظریات شخصی خواستیم صحبت بداریم

بعضی گفته اینطور نیست اینطور است - همینطور است مخصوصاً تکرار میکنم خواستیم از روی ذوق شخصی نظریاتی اتخاذ کنیم باینجهت دچار مشکلات شدیم یکی از اصول مسلمة و غیر قابل تردیده اسلامه است

آقای سید ماضی - بر منکرش لعنت آقا سید یعقوب - مذاکرات کافی است والامام اجازه میخواهم

آقای میرزا علی کازرونی - چنانکه عرض کردم اصول فرعی هم مننشدب از آن اصل الاصول است و نظر باین اصول فرعی بیت المال مسلمین عبارت است از وجوهی که بهوازین شهریه از مردم گرفته می شود بنا بر این مانع می توانیم بوجوهی که امروزه گرفته می شود که همه آقایان می دانند از چه قبیل است کله بیت المال مسلمین را اطلاق کنیم این وجوه را ما از بابت ضرورت میگیریم در تحت عنوان الضرورات تسبیح المعطورات ما این پولها را بعنوان اکل میده میگیریم و مصرف می کنیم شارع مقدس همانطور که از برای رفع يك مرض مبرمی بتجویز يك حکیم حاذقی که دواى حرامی را حلال کرده است در اینجا هم ما می توانیم وجوهی برای يك اصل مسلمی بگیریم که آن اصل مسلم حفظ حدود و تقوی مسلمین است ما پول بگیریم که بقراء و علماء یا بعضی متمولین و متشخصین که امروز دسترسى بکار ندارند بدهم بنده عرض می کنم ملت راضی نیست شهریه و مستمری بکسی داده شود اگر کسی منکر است رجوع بافکار ملت کند اگر نمایندگان ملت هستیم باید بر طبق افکار آنها صحبت بداریم با استثنای شهریه بگیرها هیچیک از افراد ملت راضی نیستند هر کس منکر است مردم حاضرند سوال کنند اگر برخلاف عرضی که کرده ام گفتند بنده حرف بی ربطی زده ام مامطلق العنان نیستیم که هر چه بخواهیم بگیریم و برخلاف اختیاراتی که از طرف ملت و قانون دارا هستیم رفتار کنیم اما راجع بشهریه ها ر مستمریاتی که قبل از دوره فترت معمول بوده امروزه بکلی خارج از موضوع است اما راجع به چیزهاى بیکه در ایام فترت داده شده اصولاً غلط بوده و حکومت هاى بیکه داده اند باید در تحت معاکمه بیایند و این پولها از آنها استرداد شود و مجازات قانونی اعمال شود تا من بعد يك دینار باین اسم رسم ها بکسی داده نشود

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

مخبر - گمان نمی کنم بتوان این پیشنهاد آقای کازرونی را موضوع بحث قرارداد کمیسیون نمی تواند قبول کند زیرا پیشنهاد بکنند توافق در آن حاصل شده شامل هر دو مسئله است هم تکلیف حقوقی مقرره ایام فترت را همین کرده است هم تکلیف سایرین را

رئیس - آقای معتمد السلطنه بزو
کمیسیون هستند
معمداً السلطنه - خیر جزو کمیسیون
نیستم

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا
(اجازه)
محمد هاشم میرزا - در این پیشنهاد
که کمیسیون کرده دو سه ماده بود که
حالا نیست

رئیس - فعلاً پیشنهاد کازرونی و آقای
شیخ محمد حسین سعادت مطرح است
آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده در پیشنهاد اصلی مرضی
دارم

رئیس - آقای نظام الدوله هم جزو
کمیسیون نیستند

آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - بنده نمیخواهم
مفصلاً داخل در مذاکرات بشوم همینقدر
به آقای کازرونی عرض می کنم قانون
اساسی بمجلس نسبت بوجوهی که از ملت
بنوان مالیات گرفته می شود حق داده است
که نظریاتی داشته باشند تصویب یا رد
کند این یکی از خصائص مجلس شورای
ملی است و اینکه می فرمایند برای هر مسئله
مراجعه بافکار و آراء عمومی کنند در قانون
اساسی چنین چیزی نیست زیرا اگر بنا
شود در هر چیزی مراجعه بافکار عامه
شود دیگر مجلس لازم نبود (خطاب به
آقای کازرونی) اگر رجوع بافکار عمومی
شود شاید یک چیزهایی از افکار بروز
کند که مثلاً بنده و جناب عالی نباید یک دینار
بگیریم بنابراین بنده تصور می کنم لازم
نباشد زیاده بر این در این پیشنهاد گفتگو
شود و تقاضا می کنم رای گرفته شود

آقای میرزا علی کازرونی - یک تهمتی به
بنده زده اند اجازه فرمایند برای رفع
تهمت توضیح بدهم

رئیس - تهمتی بسر کار زدند ؟
آقای میرزا علی کازرونی - بلی درملاء
عام

رئیس بفرمائید بشرط اینکه فقط برای
رفع تهمت باشد
آقای میرزا علی کازرونی - آقای حاج
شیخ اسدالله می فرمایند بنده گفتم در هر
مسئله مراجعه بافکار عمومی شود بنده همچو
هر فی زدم عرض کردم در این قضیه بخصوص
شراً اخلاقاً سیاستاً ما نباید بدهیم اگر
نی پذیرد مراجعه بافکار عمومی نماید

رئیس - رای می گیریم به قابل توجه
بودن پیشنهاد آقای کازرونی و آقای سعادت
آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می
دانند قیام فرمایند

(دوسه نفر قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد ماده اول
پیشنهاد کمیسیون بود چه قرائت می شود

بشرح آتی قرائت شد
ماده اول - شهریه های مصوبه مجلس
شورای ملی مستمریات مصوبه مجلس که
تبدیل شهریه شده و همچنین مستمریات -
مصوبه مجلس که از روی قانون وظایف
در حق ورثه برقرار شده و تبدیل شهریه
شده باشد پرداخته می شود
رئیس - آقای معتمد السلطنه
(اجازه)

معمداً السلطنه - بنده در قسمت مستمریات
عرضی داشتم و در این پیشنهاد معلوم می
شود آن قسمت را برداشته اند
رئیس - آقای محمد هاشم میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده سابقاً پیشنهاد
کرده بودم در باب مستمریات و شهریه ها
چندانکه رای گرفته خود نمی دانم این پیشنهاد
بنده چه شده اگر قابل توجه شود جزء
پیشنهادات است و مقدماتاً باید او خواننده
شود اگر قبول شد شهریه و مستمریات تفکیک
شود و اگر مثل پیشنهاد آقای کازرونی
رد شد آنوقت بطور کلی رای گرفته
شود

مخبر - مقصود کدام مستمریات است
محمد هاشم میرزا - مطلق مستمریات
مخبر - مستمریات مطلق موضوع
بحث نیست موضوع بحث شهریه ها است
و در شهریه ها هم قسمتی است که
سابقاً مستمری بوده بعد شهریه شده است

رئیس - اگر پیشنهادی دارید
به فرستید رای بگیریم
محمد هاشم میرزا - دو روز
است پیشنهاد را فرستاده ام طبع هم شده
است

رئیس - در موقعش رای می گیریم
آقای تدین
(اجازه)

تدین - بنده با این ماده مخالف
هستم مخالفت بنده از چند حیث است اول
راجع به مستمریاتی است که تبدیل شهریه
شده و به آقایان تذکر می دهم که
کتابچه مستمریاتی که در قوی تبل ۲۵
مجلس اول تصویب کرده است و شاید
تمام آقایان دیده باشند والان هم نزد بنده
موجود است مجموع مستمریات در این
کتابچه نقدش عبارت از ۱۷۶۷۵۲۰
تومان و سه قران و نهصد دینار است غلظت اش
عبارت است از ۶۵۳۶۳ خروار و ۶۴
من شلتوک عبارت است از ۹ خروار و ۹۰
من و ۶ سیرک عبارت است از ۴۲۸۱۴
خروار و ۵۲ من ۳۱ سیر یونجه عبارت
است از ۱۰۰ خروار و ۶۸ من یک چارک
قصیل عبارت است از ۱۳۹۴ خروار و ۵۰
من

آقای قاسم فاضل - مقطوعاتی است
نه تصویبی

تدین - حالا میرسیم تقریباً دو
هزار تومان مستمری های خود را تبدیل
شهریه کرده اند و اکثر افراد مستمری بر
همان طور مثل سابق حواله می گیرند در
هر صورت این تبعیض عادلانه نیست اگر
هم نباید مستمریات تبدیل شهریه شود
اینها هم که تبدیل شهریه شده است باید
بر گردد و هر ترتیبی را که دولت برای
سایر مستمریها اتخاذ می کند نسبت باین
اشخاص هم ملحوظ شود آنچه بنده ملاحظه
میکنم این است که اشخاصی که مستمری
خودشان را تبدیل شهریه کرده اند بواسطه
یک اقتدارات و یک نفوذهای شخصی بوده
والا اگر چنانچه برای مصلحت مملکت و
بر این حفظ مصالح وقت بود هیچ داعی
نداشت یک قسمتی از این مستمری بایند
مستمری خود را تبدیل به شهریه کند و بقیه
نکنند بنده من باب مثال عرض می کنم و
نمی خواهم به شخصیات وارد شوم یک نفر
دوازده هزار تومان مستمری داشته است

تبدیل شهریه کرده است بهای هزار تومان
تومان تومان هم بگیرد آنوقت هزار تومان هم
از اصل مالیات در حق خود شهریه برقرار
کرده و دوهزار تومان دریافت می کند اما
یک قسمتی از اشخاص که بهر جهتی بوده
است مجلس اول در باره آنها مستمری
تصویب نموده باید تومانی دو ریال بگیرند
و معلوم نیست آن را بچه شکل خواهند
گرفت ؟ و شاید حواله مالیه است و بمیدانند
مجبور بشوند تومانی سی شاهی بطریق و
غیره بفروشند بنده با این تبعیض
مخالفم زیرا این تبعیض عادلانه
نیست بلکه رعایت حال متولین حال متولین
و متغذین شده است بنا بر این بنده عقیده
دارم که این مستمریاتی که تبدیل شهریه
شده است بر گردد بحالت اولیه و حاصلی
را که دولت نسبت بموم اتخاذ می کند شامل
حال آنها بشود والا این تبعیض ظالمانه
است که یکمده که تقریباً مستمریشان ده
دوازده هزار تومان میشود بایند مستمری
خود را تبدیل شهریه کنند و باقی دیگر
معلوم نباشد تکلیفشان چیست این یک قسمت
مخالفت بنده اما نسبت بشهریه ها هم بنده
مخالفم و علت مخالفت بنده این است که
مکرر در همین مجلس صحبت شده است که
باید یک کاری کرد دوره فترت ایجاد شود
و ایجاد یک ضمانتهای کافی برای حفظ اصول
مشروطیت کرد وقتی در اوایل مجلس یک
پیشنهادی هم شده بود اینچاهم خیلی محل
بحث واقع شد که مجلس بمالیات ادوار
فترت رسیدگی کند و بالاخره ارجاع
بکمیسیون شد و تصور نمیکنم در این دوره
کمیسیون یک رای قاطعی تقدیم مجلس
کند بنده معتقدم علی الاصول کارهاییکه
در دوره فترت شده است آنچه موافق قانون
است صحیح است و آنچه مخالف قانون
است بکلی لغو و غلط است بنا بر این از جمله
کارهاییکه در دوره فترت شده است که بر
خلاف قانون میباشد همین مسئله تبدیل
مستمری شهریه و ایجاد شهریه ها است بنا
بر این برای اینکه هم دولتهای آتی بدانند
که اگر یک فترتی ایجاد بشود آنکارهای
غیر قانونی آنها در یک مجلس ولو بعد از ده
سال هم تشکیل بشود رد خواهد شد و همچنین
برای اینکه آن مردمانی که بواسطه مختلفه
دولت وقت را در تحت فشار و تهدید می آورند
آنها هم بفهمند روزی که مجلس شورای ملی
تشکیل شد یک قلم نه دور آنها کشیده می
شود دیگر این اقدام را بکنند باید تمام این
عملیات ملغی شود اما تصور نشود بنده
مخالف هستم باینکه یکمده شهریه میبرند
نه من مخالف نیستم بلکه فقط مخالف هستم
با خلاف قانونهاییکه شده و امروز آن
خلاف قانونها را نباید تصویب کنند اما
موافقم که ورثه مستخدمین دولت از آن
عنوان که باشد از بیت المال مسله ارتزاق
کند ولی تفاوت بین عقیده بنده و دیگران

این است که بنده می گویم این ارتزاق باید از مجراهای قانونی باشد بنده موافق هستم مخارجی را که از برای خرج تحصیل داده شده است منظور شد آنها بیکه ورته مستخدمین مقولند البته دولت باید بآنها کمک کند و نیز بنده موافقم برای اشخاصی که فقیر هستند حسن سابقه دارند طرق قانونی حقوق بر فراز شود ولی عقیده ام این است که تمام آنچه را که در دوره فترت شهریه مقرر شده است ولو اینکه بمستحق هم داده شده است چون از غیر مجرای قانون بوده است صحیح نیست و باید لغو شود و بعد با رعایت اطراف کار از طرف دولت بمجلس پیشنهاد شود و اول کسیکه بطیب خاطر رأی بدهد بنده خواهم بود

رئیس - آقای کازرونی مخالفید ؟
کازرونی - عرضی ندارم
رئیس - آقای نظام الدوله
(اجازه)

نظام الدوله چون پیشنهاد بنده در همین جملاتی که پیشنهاد شده منظور شده لهذا عرضی ندارم
رئیس - با این ماده اول پیشنهاد کمیسیون موافقت یا مخالف
نظام الدوله - موافقم
رئیس - بفرمائید

نظام الدوله - هر يك از آقایان شرحی درباره شهریه و مستمری بیک عنوانی اظهار می کنند گاهی از اوقات فقر مملکت را اظهار می کند و گاهی متمولین را معرض حمله قرار می دهند ولی بنده با همه این حرفها اساساً مخالفم برای اینکه می گویم حق است باید بودجه مملکت تعدیل شود ولی باید جلو گیری از تبدیلات بشود نه از این راه آنچه که گفته میشود این مردمیکه دارای شهریه هستند بمقبضه بنده محتاجشان غلبه دارند براغیا حالا اگر يك چند نفر اشخاص برجسته در این مملکت مستغنی باشند که حقیقتاً نه دولت و نه ملت مایل نباشند دیناری بآنها داده شود آنها را باید مستثنی کرد نه اینکه این چند نفر را در نظر آورد و تمام شهریهها را قطع نمود و پیشنهادی که آقای حاج نصیر السلطنه کرده اند با این نظریاتی که امروز در مجلس گرفته شده در هر حال مطابق صرفه و صلاح است و بنده موافقم
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - خوب است يك دفعه دیگر هم پیشنهاد را بخوانند چون پیشنهاد دولت در نظر من نیست
(مجدداً قرائت شد)
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله موافقت ؟
حاج شیخ اسدالله - خیر مخالفم

رئیس - بفرمائید
حاج شیخ اسدالله - قسمت عمده این شهریهها مستمریاتی است که تبدیل بشهریه شده بهمان قسمی که بعضی از آقایان فرمودند اگر تمام اقلام این شهریه ها که مستمری بوده و تبدیل بشهریه شده است بواسطه نظریات خصوصی نبوده بنده عرضی نداشتم ولی جهت ندارد و مستمری هائیکه در دوره فترت تبدیل بشهریه شده آنها را تومانی بکنومان تصویب میکنیم این است که آن پیشنهاد سابق را که شده بود بنده انطباق و اصلاح می دانم که از بین مستمری ها که قسمت عمده شهریهها را تشکیل می دهد از آنها هم تومانی سه قران یا چهار قران مثل شهریهها کسر شود آنوقت بسته است برضایت صاحب مستمری میخواهد مستمری بگیرد میخواهد شهریه بگیرد

مخبر - بنده تصور میکنم يك قدری اشتباه شده خوب است اول مطالب را روشن کنیم که اگر اختلافی هست رفع شود اولاً شاهزاده محمد هاشم میرزا ایرادی کردند و بنده جواب دادم حالاً هم مقصود حضرت والا کاملاً در اینجا انجام می گیرد برای اینکه ماده اول هیچ راجع بشهریههای برقراری در ایام فترت یعنی از اصل مالیات نیست بلکه مقصود شهریه هائی است که بموجب تصویب مجلس برقرار شده و در دوره فترت از مستمری شهریه تبدیل شده با مستمریاتی است که صاحبان آنها فوت کرده اند و در مورد آن قانون وظایف حتمی الاجرا شده و بر طبق قانون وظایف بورته رسیده حالا تصمیمی که در ماده اول اتخاذ شده این است که این قسم شهریه ها باقی و برقرار باشد آقای تدین در ضمن مذاکراتی که فرمودند مخالف بودند با تبیض که چرا یکمده از مستمری ها تبدیل بشهریه شده و مابقی بحال سابق خود باقی مانده البته خودشان در نظر دارند که در کمیسیون بودجه بنده با ایشان و شاهزاده محمد هاشم میرزا موافق بودیم و هر سه در اقلیت واقع شدیم ما پیشنهاد کردیم شهریه هائی که سابق مستمری بوده بر گردد به مستمری و آقایان بر ما غلبه کردند و گفتند مستمری هائی که شهریه شده همانطور بحال فعلی خود بماند بنده هم در آن موقع قانع شدم ولی چیزی که بنده را وا داشته است توضیح عرض کنم این است که در ماده چهارم یا پنجم این پیشنهاد ماقابل شده ایم آنچه مستمری شهریه شده است مادام العیون بصاحب شهریه داده شود و قانون وظائف درباره او مجری نیست پس این ناچار برفع دولت خواهد بود و حالا اشخاصی که مستمری خود را تبدیل بشهریه کرده اند اگر خود آنها راضی هستند که قانون وظائف در باره آنها مجری نشود البته این برفع دولت

خواهد بود ولی بطوری که در راپورت اول کمیسیون بودجه تصریح کرده بودیم ممکن بود مستمری هائی که شهریه شده اند مجدداً برگردند بمستمری اما در این پیشنهاد فعلی این مطلب قید نشده و حالا اگر آن ها بخواهند این کار را بکنند و تقاضا کنند نمی دانم دولت در این باب مخالفتی با این نظریه خواهد کرد یا خیر یا دولت بآن ها خواهد گفت مطابق کتابچه حتماً می خواهم بشما شهریه بدهم در هر صورت ماده اول راجع بشهریه های برقراری از اصل مستمریات است اما راجع باستدلالی که آقای تدین و آقای کازرونی ذکر کردند همه ما با هم موافقت کردیم و در ضمن شور در کلیات که مذاکره می شد شاهزاده سلیمان میرزا مفصل تر و مشروح تر این مسئله را ذکر کردند و بنده خودم هم با ایشان موافقت کردیم و در همین پیشنهاد هم يك ماده هست که این فکر و عقیده ما را بعمل آورده باشد و صریحاً نوشته شده که شهریه های برقراری در ایام فترت ملغی است آقای تدین امروز و شاهزاده سلیمان میرزا آنروز فرمودند که اگر دولت شهریه هائی را صلاح می داند تا بیا پیشنهاد کند تمام اختلاف در این جا است چنانچه آن روز عرض کردم امروز هم تکرار می کنم این مذاکراتی که مامی کنیم بر روی پیشنهاد جدید دولت است نه بر روی شهریه هائی برقراری ایام فترت دولت يك شهریه هائی بموجب يك صورتی به مجلس تقدیم کرده منتهی ما يك حکم کلی راجع بآنها پیشنهاد کرده ایم و نخواسته ایم داخل اشخاص بشویم معایب این مسئله را هم سابقاً عرض کرده ام اغلب آقایان هم علی الخصوص آقایانسی که در کمیسیون بوده اند این مطلب را تصدیق می نمایند در این پیشنهاد هم که حال مطرح است يك حکم کلی اتخاذ شده که تا پنجاه تومان از نقطه نظر آنکه صاحبان آنها احتیاج دارند و مستخدم چیزی کسر نشود و از پنجاه تومان بیلا تومانی بهار قران و بمقبضه بعضی ها پنج قران کسر شود بملاوه قید شده است که هیچ نوع شهریه از یانصد تومان تجاوز ننماید ولو اینکه بمذاز کسر کردن تومانی چهار یا پنج قران از یانصد تومان زیادت بر شود بنابراین دو قضیه در باره عمده معدودی که آقایان در نظر دارند مجری خواهد شد یکی آنکه از پنجاه تومان بیلا را یا نصف کنند یا تومانی چهار قران کسر کنند و اگر از یانصد تومان زیادت شد مازاد یانصد تومان را هم بآنها نخواهند داد پس این پیشنهادی که ترتیب داده شده و حالا مطرح مذاکره است و با توافق نظر اغلب آقایان نوشته شده برای آن وجه حلی هست که در جلسه گذشته عرض کردم والا اگر بخواهیم هر کدام نظر خودمان را تعقیب کنیم و موافقت با نظریات دیگران

بکنم تصدیق می فرمایند که مانود نفر که در اینجا نشسته ایم دارای نود نظریه مختلف ونود دلیل مختلف خواهیم بود و هر کدام هم دلیل خودمان را افوی دلیل و با فلسفه ترین دلایل و مدارک می دانیم پس برای خاتمه دادن باین مسئله اختلافات جزئی قابل بحث و مذاکره نیست این است که از آقایان استدعا می کنم يك طوری بفرمایند که این فائله دفع شود زیرا تمام اوقات آقایان و کلبه مردم مصروف این قضیه است و دولت هم بیک زحمانی دچار است و چون تکلیفی معین نشده اگر آقایان همه شهریه هارا بالاتفاق قطع بکنند تصور می کنم دولت هم راحت میشود و مردم هم راحت میشوند الباس احدی الراحته ولی بلا تکلیف گذاشتن آنها خوب نیست و اگر بخواهیم به تفکیک فائل شویم - م و دولت مجدداً پیشنهاد کند به آنهائی که مستحقند داده شود باز اسباب تطویل و موجب زحمت است

رئیس - در ماده اول مذاکرات کافی است ؟
(عدای گفتند کافی است و بعضی اظهار نمودند کافی نیست)
رئیس - رأی می گیریم آقایانی که در ماده اول مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند
(عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - معلوم میشود کافی نیست کمان می کنم جلسه را ختم کنم بهتر است
حائری زاده - باید پیشنهاد برای جلسه آتیه طبع و توزیع شود
رئیس - جلسه آتیه روز پنجشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر
آقا سید یعقوب - پنجشنبه روز هره
رئیس - چه می فرمائید
آقا سید یعقوب - عرض کردم پنجشنبه روز هره است و مردم می روند حضرت عبدالعظیم علیه السلام خوب است روز دیگر را معین بفرمایند
رئیس - روز یکشنبه هم جشن مشروطیت است اگر مخالفی نباشد فردا که چهارشنبه است جلسه بشود که تکلیف این شهریهها معلوم شود
(جمعی تصدیق نمودند)
مجلس یکساعت بمذاظره ختم شد
مؤتمن الملك
جلسه ۱۲۲
صورت مشروح مجلس یوم چهارشنبه دهم اسد ۱۳۰۱ مطابق هشتم ذی حجه الحرام سنه ۱۳۴۰
مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید صورت مجلس یوم سهشنبه نهم اسد را آقای امیر ناصر

قرائت نمودند

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری هست یا خیر ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد . پیشنهادی که دیروز اینجا راجع به شهریه ها مطرح شد تصور شد از طرف کمسیون بودجه است بخدمت معلوم شد کمسیون باین پیشنهاد موافقت ندارد و چون کمسیون مخالف بود نمیشد آنرا زمینه مذاکرات قرار داد و باین مناسبت مسترد شد حالا راپورت کمسیون بودجه مورخه بیست و ششم ذی قعدة در تحت شماره ۹۹ که طبع و توزیع شده و در نزد آقایان هم هست زمینه مذاکرات است و بعد از او پیشنهاداتی است که عرض می کنم .

پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا و چند نفر دیگر که طبع و توزیع شده است پیشنهاد آقای نظام الدوله . پیشنهاد آقای حائری زاده . پیشنهاد آقای دست غیب . پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا . پیشنهاد آقای عماد السلطنه طباطبائی . پیشنهاد آقای ناظم دفتر . پیشنهادات دیگری که دیروز رسیده و طبع و توزیع شده است پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب اصلاح آقای منتصر الملک . پیشنهاد آقای محقق العلماء . پیشنهاد آقای سالار معظم . پیشنهاد آقای هریمتدار کرمانی . یک پیشنهاد دیگری هم امروز رسیده است چون مجال طبع و توزیع نبود قرائت میشود و باید تکلیف این پیشنهادات را امروز تعیین بفرمایند و هر کدام که قابل توجه باشد باید زمینه مذاکرات قرارداد

آقای منتصر الملک پیشنهاد اخیر را بشرح ذیل قرائت نمودند نظر باینکه شهریه های مقرر در دوره فترت اصولا ملغی است و در عین حال دولت بمقتضیاتی برقراری حقوقی را بعنوان شهریه در باره بعضی اشخاص لازم دانسته است اما امضاء کنندگان ذیل پس از مطالعات راپورت کمسیون بودجه و پیشنهاد های مختلفی که در زمینه شهریه ها تقدیم مجلس شده است مواد ذیل را برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد و تقدیم میداریم :

ماده ۱ - کلبه شهریه ها اهم از اینک که مستمری بوده و بصورت شهریه درآمده یا اینکه از اصل مالیات برقرار شده است به استثناء اقلامی که در کمسیون بودجه حذف شده تا مبلغ پنجاه تومان بدون کسر پرداخته شود .

ماده ۲ - از پنجاه تومان بیلا تومانی ۴ تریان کسر میشود

ماده ۳ - میزان تأدیه شهریه نباید از یانصد تومان تجاوز نماید

ماده ۴ - مستمیریاتی که شهریه شده است صاحبان آنها مختارند که مطابق مواد فوق قبول نموده شهریه دریافت دارند یا این که مستمری خودشانرا سالبانه موافق ترتیب مستمریات اخذ نمایند

ماده ۵ - شهریه هائی که در کمسیون حذف شده مجدداً در کمسیون تجدید نظر خواهد شد در صورت تصویب کمسیون مشمول مواد فوق خواهد بود

ماده ۶ - شهریه هائی که بعنوان حقوق تقاعدی یا انتظار خدمت در باره مستخدمین دولت برقرار شده پس از گذشتن قانون استخدام مشمول مواد قانون مزبور خواهد بود .

ماده ۷ - مدت اجرای مواد فوق تا آخر برج صوت هذمه السنه است

تبصره - شهریه هائی که بتصویب مجلس شورای ملی قبل از این تاریخ رسیده است مشمول مواد این قانون نخواهد بود .

(بعضی از نمایندگان - مجدداً قرائت بشود)

رئیس - بسیار خوب (پیشنهاد مزبور مجدداً بشرح فوق قرائت شد)

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای ناظم دفتر رسیده است قرائت میشود .

(بشرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم مستمریاتی که جزء شهریه شده و مصوبه مجلس سابق است چنانچه صاحبان آنها در قید حیات هستند باید موافق تصویب مجلس سابق داده شود و پس از فوت آنها هم بر طبق قانون وظایف در باره وزارت آنها ممول شود . و اگر صاحبان آنها فوت کرده اند آنها هم مشمول قانون وظایف باشد و شهریه هائی که در ایام فترت داده شده ملغی باشد تا دولت حاضر هر کدام از آنها را مقتضی و لازم دیدند پیشنهاد بمجلس بفرمایند در باره آنها اتخاذ رأی شود (ناظم دفتر)

رئیس - آقای نظام الدوله پیشنهاد جناب عالی مطرح است توضیحی دارید بفرمایید نظام الدوله - بنده ناچارم یک حقیقتی را که اصل عقیده سیاسی بنده است عرض کنم و یک مقتضیاتی را هم امروز از نقطه نظر دیگر تصدیق کنم آنچه عقیده سیاسی بنده است این است که اصلاً مخالفم با یک دینار حقوقی که بزعمنوان استخدام باسم دیگری از مالیه مملکت مفت بگیرند و بخورند اما از آن طرف برمی گردم بیک مطلب دیگری وقتی می بینیم در یک مملکتی مردم شصت کرور مالیات می دهند و شاید

بیشتر از سی کرور مخارج ضروری ندارد و سی کرور دیگرش در جاه ویل می رود و هیچ معلوم نمی شود بکجا می رود و چه می شود و کی می خورد می گویم تقسیم بشود و یک قسمت آنرا هم بیک عده فقیر بخورند بهتر است و بیک مشت مردمی که صاحب لقب هستند و لقب پدر آنها را در آورده است بدهند بهتر است همین که می شنویم دولت سلطنته مملک ، ممالک ، خیال می کنیم صاحب کرور هستند ولی خیر این طور نیست خوب است اعلان بکنید که آنها بیایند القاب خود را بیک تومان بفروشند برای اینکه آن القاب بدر آنها نمی خورد ولی یک تومان یک نتیجه دارد مثلاً اعتضاد الدوله وقتی اسم اورامی شنویم تصور می کنم این یک شخصی است دارای یک زندگانی مرتب همه گونه عایدات دارد و باز می خواهد یک استفاده هم از مال مملکت و رعیت ببرد در صورتیکه این طور نیست نیست شصت سال از عمرش گذشته است و حالا هم بنان شب محتاج است مملکت هم یک سرو صورتی پیدا نکرده است که مردم بروند عقب یک کاری و استفاده عملی بکنند پس با همه این مذاکرات از آنجاییکه طالبیم تکرار بیان نکرده و با احتیاط بگویم و نمی خواهم آقایان را مزاحمت بدهم عرض میکنم آنچه در مجلس اول تصویب شده است

(البته در آن موقع هم این نظریات بوده و یک حقوقاتی را بیکلی قطع و یکمقدار را کسر کرده اند مثلاً پنج هزار تومان را هزار تومان کرده اند و استحقاق را در نظر گرفته اند)

خوبست آنها بحال خود باشد و مقتضی هم نیست ما آنها را رد کنیم چون مجلس شورای ملی تصویب کرده و مردم هم عادت کرده اند و ترک عادت هم مطابق فلسفه موجب مرض است ما نمی توانیم مردم را یکمرتبه ترک عادت بدهیم و باید آنچه مجلس تصویب کرده ما هم تصویب کنیم ولی اگر در ضمن تصادف کرده با شهریه هائی که بعد از مجلس اول منظور شده است البته باید او را رد کنیم و تصویب نکنیم و اما راجع بایام فترت این ایام فترت را نمی شود یکسان و یک طور تلقی کرد و نمی توان نسبت بتمام روسای دولت ایام فترت بدین بود و البته در بین روساء دولت اشخاصی بوده اند صحیح العمل درستکار امین و همه را نمی توان مظنون تصور نمود و آنها لابد رسیدگی کرده اند و در بین اشخاصی هم که حقوق و شهریه گرفته اند اغلبشان از روی استحقاق و فقر و مسکنت بوده و آن کردن کلفتهائی که منظور نظر ما است

آنها قبل از ایام فترت هم داشته اند و می گرفته اند و در مجلس اول هم جرح و تعدیل شده است ولی یک ماده دیگری است که آقایان پیشنهاد کرده اند و مدت را یک سال قرار گذاشته اند بنده هم موافقم زیرا این ترتیب یک محسناتی دارد اولاً شاید یک مقتضیاتی امروز باشد که یک سال دیگر نباشد مثل امروز بنده می گویم این چیزی که امروز دو سه نفر می برند چه ضرر دارد دو سه صد نفر شوند شاید یک سال دیگر این نظر از بین رفت و آنوقت این نظریه بنده هم تغییر پیدا می کند یعنی اگر یک نفر توانست ببرد و ببلع کند البته آنوقت بنده هم نمی گویم بچند نفر بدهند پس از این نقطه نظر پیشنهاد خود را تأیید می کنم و بایک سال هم موافقم و زیاد بر این هم اوقات آقایان را تلف نمی کنم و استدعا می کنم هر چه زودتر این مسئله را ختم نمایند که وقت مجلس تلف نشود و هم تکلیف مردم معین بشود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده باینکه با قسمت اول فرمایشات آقای نظام الله موافقم و تصدیق می کنم معذالک نمی توانم تصدیق کنم مستمریاتی که بنام شهریه داده میشود تومانی تومان باشد در حالتی که سایر مستمریات تومانی دوریال داده میشود معلوم نیست تکلف آنها چه می شود این مطلب یک قدری بنده را بتأمل انداخته و در تعقیب این نظریه هم دیروز یک پیشنهادی کردم .

رئیس - آقایان باید جواب آقای نظام الدوله را بدهید

حاج شیخ اسدالله - بلی جواب ایشانرا می دهم . در آن پیشنهاد عرض کردم که راجع بشهریه هائی که مستمری شده و مستمریاتی که بحال خود باقی است فرقی گذارده نشود و الا بی انصافی میشود و اگر بخواهیم استثنائی قائل شویم شاید باز یک چیز هائی در نظر گرفته شود غلط باشد و بنده خوش ندارم مستمریاتی که شهریه شده تومانی یک تومان بگیرند و بقیه تومانی دوریال و زیادتر از این هم توضیح نمیدهم و شاید بیش از این هم مناسب نباشد که توضیح بدهم و عقیده بنده همان پیشنهادی است که کرده ام و برخلاف پیشنهاد عقیده آقای نظام الدوله است .

رئیس - آقای آقاسید فاضل (اجازه)

آقاسید فاضل پیشنهاد آقای نظام الدوله دو ماده است و ماده دومش مطابق است با این پیشنهاد بیست و چهار نفری که بنده هم جزء آن امضاء کنندگان هستم که شهریه های ایام فترت تومان چهار قران کسر شود ولی گفتگو در ماده اول پیشنهاد ایشان است و

بنده با ماده اول پیشنهاد ایشان مخالفم در ماده اول می نویسد

شهریه هائی از بابت حقوقات مصریه مجلس شورای ملی سنه قوی ۱۲۲۵ میل برقرار شده کما کان تومانی تومان پرداخته شود

بنده گمان می کنم آقای نظام الدوله کتاب شهریه ها را مطالعه فرموده اند زیرا اگر مطالعه کرده اند محتاج باین پیشنهاد نبود مثلی است معروف فرامن المطرالی المیزاب هر کس کتاب شهریه ها را حساب کرده باشد می بیند که دو ثلث شهریه ها همین مستمریات قوی ۱۲۲۵ است که صاحبان مستمری مستمری خود را شهریه کرده اند و برای شهریه های فترت يك ثلث یا يك ربع باقی می نماید

زیرا بنده خوب نظر ماست که دیشت بآقای تدین و رئیس التجار با چرتکه حساب کردیم تمام شهریه ها چهل و یک هزار تومان است و کتاب اولش که مستمریات تبدیل شده شهریه است دوازده هزار تومان و کسریست و یاره کتابهای دیگرش چه در حق ورثه است و چه مستمریاتی است که مبطل بشهریه شده نمی خواهم در درس بدمم اگر حساب کنیم ثلث یا ربع این مبلغ شهریه است و بقیه مستمریات مبدله شهریه است و شهریه ها خیلی مبلغ قلیلی است و تقریباً چهارینجهزار تومان میشود که در ایام فترت برقرار کرده اند و حاله اگر ما منکر عملیات دوره فترت هستیم نباید تجزیه فائل شویم و همان عملیاتی را هم که نسبت به مستمریات کرده اند باید ملغی بدانیم یعنی نباید مستمریات تبدیل شده بشهریه را بهال خود باقی بگذاریم و شهریه های برقرار شده دوره فترت را از بین ببریم خیر چه داعی داریم ؟

ما شهریه ها را رد کنیم و بگوئیم چون در دوره فترت تصویب شده ملغی است ولی در باب مستمریاتی که تبدیل بشهریه شده هیچ نگوئیم اگر عملیات دوره فترت ملغی است هر دو ملغی است هیچ فرق نمی کند و این انصاف نیست که یکمده متنفذ تومانی تومان بگیرند و شهریه خود را مستمری کنند ولی کرورها مستمریات بهال بی تکلیفی بمانند و تومانی سی شاهی بگیرند آن هم معلوم نباشد که باچه سختی و چه طور میگیرند بمقیده بنده باید برای هر یک مقیاس واحدی اتخاذ کرد که بر انصافی نشود و آن این است که پیشنهاد شده چه شهریه ها و چه مستمریات مبدله بشهریه تومانی چهارقران ازینجهاه تومان بیالا کسر شود و تا پنجاه تومان دست نخورد و از پانصد بیالا هم شهریه داده نشود و صاحبان مستمری مبدل شده بشهریه مختارند اگر میل دارند غیر مورت باشد شهریه می گیرند و اگر میل

دارند مورت باشد مطابق قانون وظائف با آنها رفتار میشود و این پیشنهاد هم راجع بامسال و تا آخر حوت هذمه السنه است تا در این بین در باب آنها رسیدگی شده و يك تکلیف قطعی معین بشود و بالاخره بنده با ماده اول پیشنهاد آقای نظام الدوله جداً مخالفم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده هم با پیشنهاد آقای نظام الدوله مخالفم

ماده اول پیشنهاد آقای نظام الدوله عبارت از این است که شهریه هائی که از بابت حقوقات مصوبه مجلس شورای ملی سنه قوی ۱۲۲۵ میل برقرار شده کما کان تومانی يك تومان پرداخته شود مقصود از این ماده تصور می کنم مستمریاتی است که تبدیل بشهریه شده

نظام الدوله - بلی

تدین - بلی همانطوریکه آقای آقا سید فاضل فرمودند اگر چنانچه يك مراجعه کامل باین کتابچه شهریه ها بشود حقایق بیشتر آشکار می شود و خوب واضع می شود اشخاصی که بعنوان مستمری شهریه میبرند بیشترند تا آنهایی که از اصل مالیات یکمقداری شهریه در باره آنها برقرار شده این کتاب شهریه مشتمل بر چندین قسمت است قسمت اول شهریه اشخاصی است که از بابت مستمریات مادام الحیوت می برند و در این قسمت اول شهریه از اصل مالیات نیست اینها را وقتی حساب کنیم شهریه اشخاص ذکوری که از محل مستمریات می برند در ماه یازده هزار و نهصد و هشتاد و شش تومان است

حاج شیخ اسدالله - غیر از نسوان

تدین - عرض کردم غیر ازانات و هنوز

بآنها نرسیده ایم بنده يك تعبیری پیدا کرده ام که کلمه ذکور وانات را استعمال نکنم چون در قسمت انات نوشته شده خواتین در قسمت ذکور هم بنده خواتین استعمال می کنم

آقا سید یعقوب - در قسمت ذکور علماء هم هستند

تدین - مقصودی نداشتم خلاصه شهریه ذکور از مستمریات مادام الحیوت که قسمت اول کتاب است یازده هزار و نهصد و هشتاد و شش تومان است کسور فراتر از آن حساب نکرده ام

قسمت دوم شهریه ذکور که از مستمریات واصل مالیات است ۱۱۰۹۲ تومان است قسمت اصل مالیات آنرا ۷۲۴۲ تومان است اگر موضوع کنیم باقی می ماند ۴۳۰۰ تومان که بابت مستمریات است این مبلغ شهریه را که از محل مستمریات در این قسمت دوم برقرار شده وقتی با مبلغ اولی

جمع کنیم ۱۶۳۳۶ تومان میشود قسمت سوم کتاب شهریه ها که مرکب است از مستمری واصل مالیات بطور موقت وقتی قسمت مستمری را حساب میکنیم میشود ۷۳۷ تومان و چهارقران با مبلغ سابق مان که جمع کنیم می شود

۱۷۰۷۳ تومان و چهارقران قسمت ذکر تمام شد حالا بقسمت انات اینجهام شهریه خوانین از محل مستمریات فقط می شود

۲۳۳۶ تومان با مبلغ سابق که جمع کنیم

۱۹۴۰۹ تومان و دو قران میشود تا اینجا که رسیدیم دیگر فرصت نکرديم قسمت هائی که مانده است حساب کنیم و قسمتهائی که مانده است شهریه خوانین مرکب از مستمری واصل مالیات بطور موقت و شهریه های ورثه از مستمرات مادام الحیوت شهریه هائی ورثه مرکب از مستمری واصل مالیات و مستمرات موقتی است

که این چهار قلم مانده است که تقریباً ثلث این کتاب را شامل است و چون حساب نکرده ایم علی التحقیق می توانیم بگوئیم آنمقداری که از بابت این مستمرات که تبدیل بشهریه شده ضمیمه این نوزده هزار تومان و کسری میکنیم تقریباً بیست و پنج هزار تومان می شود

در صورتی که مجموع مبلغ این کتاب چه چهل و یک هزار تومان و کسری است پس علی التحقیق مبلغ شهریه که در این کتاب معین شده نصف بیشترش بابت مستمرات

تبدیل شده بشهریه است حالا برای این که آقایان بیشتر بمراض بنده توجه به کنند بدون این که از حدود متانت خارج شوم و نزا کت را از دست بدمم مبلغ اقلامی را که در اینجا هست می خواهم که این اشخاص که مستمر یا تشان را تبدیل بشهریه کرده اند درجه نفوذ و قدرشان نسبت بحکومت وقت معلوم شود بیشتر قسمتی که قابل توجه است قسمت دوم کتاب است

آقا سید یعقوب - ذکر اسامی مخالف است و توهین است

تدین - بنده عرض کردم از حدود نزا کت خارج نمیشوم

شما هم خارج شدید والا مالیه مملکت را می خواهیم تصویب کنیم آن وقت راضی شویم ملت هم اسامی آنها را نداند آیا این صحیح است ؟ عقیده بنده این است تمام افرادی که از بیت المال

این مملکت استفاده می کنند ملت باید اسم تمام آنها را بدانند که کیست و چه کاره است ملت باید بدانند ماهی دوپست تومان حقوق می گیرم و هیچ مردم دارم افتخار دارم آقا شتر سواری دولا دولا نمی شود توهین است ؟ من بکسی توهین نمی خواهم بکنم و مخالف این مطالب هم هستم ولی شما نپاییده و ذرع نکرده یاره می کنید !!!

آقا سید یعقوب - خیر بنده ذرع می کنم و یاره میکنم اینها اعتراض است

تدین - چه فرمودید ؟ کلمه اعتراض فرمودید ؟ بله ؟ عجالتاً بنده عرضی ندارم و از مقام ریاست تقاضا میکنم که آقایان حرف را پس بگیرند

نجات - افلام فرمودند

رئیس - (خطاب بآقا سید یعقوب) شما چه چیزی فرمودید ؟

آقا سید یعقوب - بلی اعتراض اهم است از اغراض صحیح و ناصح بنده و بنده اغراض صحیح را گفتم

تدین - حالا که اینطور است بنده اجازه می خواهم این اسامی را در اینجا بخوانم و از مخبرین جرائد هم خواهش می کنم قید کنند تا ملت ایران بدانند که

نیها و چه اشخاصی از دست رنج او (حق و ناحق) استفاده می کنند تا بدانند که بنده غرض دارم یا دیگری ؟

رئیس - خودتان گفتید خواندن اسامی توهین است و خارج از دائره نزا کت است پس برای حرف آقا سید یعقوب شاید می خواهید اسباب توهین مجلس را فراهم سازید ؟

تدین - توهین نیست

رئیس - خودتان اول گفتید

تدین - اگر اسم بردن اشخاص شهریه بگیر مخالف بانرا کت است و توهین است شهریه بگیرند بنده با این حال اسامی را نمی خوانم ولی تأسف می خورم که در مجلس شورای ملی اینقدر هم آزادی عقیده

نیست

(بعضی از نمایندگان - چرا چرا ؟ هست)

تدین - نه خیر نیست

بنده در این مجلس يك نفرم و بهم هم ارادت دارم ولی اقلیت کش نباید بود !!!

يك نفر از نمایندگان - يك نفر شما اعتراض کرده (شما چرا همه را می گوئید ؟)

حالا که خواندن اسامی توهین است بنده افلام بزرگی را که در این کتابچه هست اسم می برم

۱۸۰ تومان يك قلم

۱۵۰ تومان يك قلم

۱۵۰ تومان يك قلم

۲۰۰

هزار تومان ۵۰ تومان دوست تومان
دو هزار تومان ۳۰۰ تومان
بالاخره کوچکترین اقلامش میرزا -
حسن اخضر علی شاه است که پانزده تومان
است و بنده حاضر که از ایشان ترضیه
بخواهم که نسبت بایشان توهین نشود.

صفحه دیگر یکصد و پنجاه تومان
سیصد تومان صد تومان شصت تومان
دوست تومان پنجاه تومان ۱۵۰ تومان
۲۵۰ تومان صد تومان صد و بیست تومان
۳۰۰ تومان ۱۱۹ « و دو قران هزار
تومان چهار هزار و هشتصد تومان سیصد
تومان یا صد تومان دوست تومان

بعدی اصد تومان هفتاد و نه تومان
سیصد تومان صد تومان صد
دوست تومان یا صد تومان
کوچکترین قلم آن بیست و پنج
تومان است.

صفحه بعد چهل تومان
چهل و پنج تومان ۵۰ تومان بیست و
پنج تومان

باین ترتیب فلان غیر متنفذ فلان ضعیف
قدرت نفوذ ندارد که بتواند در حکومت های
وقت تأثیر نموده و ماهی دو سه تومان ،
سیصد تومان برای خود شهریه معین کند
با این حال یک وقت در این اقلام پیدامی شود
حسن گدای پسر حسین توپچی سه تومان.
من کاملاً با این اشخاص موافقم ولی با اقلام
دوست تومان و سیصد تومان و چهار صد
تومان مخالفم.

همانطوریکه در جلسه قبل عرض کردم
تبدیل مستمری شهریه صحیح نبوده است
بجهت اینکه مستمریهائی را که مجلس معین
کرده از برای این است آن شخص که
مستمری دارد تا زنده است از آن استفاده
کند و بعد از فوت او موافق قانون وظائف
پورته او منتقل شود و بعد از یک مدت معین
بکلی ضبط دولت شود

آیا تبدیل این مستمری شهریه به نفع
دولت است؟
خیر اینها یک اشخاصی بوده اند که
اگر مستمریشان بحال خود باقی بود تومان
تومان نمی توانستند بگیرند یا تومانی پنج
قران می گرفتند یاد و ریال.

گفتند چه بهتر از این بیائیم مستمری
را تبدیل بشهریه بکنیم و تمام بگیریم در
این جا یک حیلله هم بکار برده اند و گفته اند
مادام الحیوة .

یعنی تا وقتی که زنده هستند خودشان
از آنها استفاده می کنند .
بعد هم مطابق وظائف پورته آنها
منتقل می شود و اینکه بعضی از آقایان
می فرمایند بعد از فوت آنها داده نمی-
شود این طور نیست و این حیلله ایست که
بکار برده اند.

بنابر این چون اینکار بر خلاف
قانون وظایف بوده است بنده مخالفم بملاوه
تبعیض چرا؟

فلان متنفذ بیاید و مستمری خود را
تبدیل بشهریه نماید .

ولی چندین هزار نفوس دیگر نفوذ
نداشته اند بر وند منتظر آخر سال شوند
و به بینند تومانی دو ریال را بآنها خواهند
داد بانه ؟

این تبعیض غلط است و هر اصلی اتخاذ
می شود باید نسبت تمام اتخاذ شود و بملاوه
اگر بخواهیم این اصل را تصدیق کنیم و
هر کاری از این قبیل کارها در دوره
فترت صورت گرفته باشد یک قدری وقت
خودمان را صرف آن کنیم و بالاخره خسته
شوید و بگوئید باید یک رائی داد یک
نتایج سوئی دارد و نتیجه اش این است
که مردم وقتیکه دوره فترت شد هر کدام
از برای خود شهریه معین می کنند برای
اینکه می دانند در موقعی که مجلس باز
شود .

بالاخره پس از چهارینجروز صحبت
بالاخره رای داده خواهد شد
آنوقت کی است که در دوره فترت

در حق خود شهریه درست نکنند و مستمری
خود را بهر قسمی باشد تبدیل بشهریه نکنند؟
این چه نتیجه دارد ؟ آن وقت بنده هم باین
خیال خواهم افتاد ، که اگر دوره فترت بشود
برای خودم شهریه درست بکنم زیرا در
آتی یک مجلس تأسیس خواهد شد و او کیل
خواهم شد و یا بعد از آنکه مجلس دائر
شود تحت تأثیر توصیه و فشار تومانی چهارقران
کم می کنند و تومانی ششقران میگیرم .

این مثل را نسبت بخودم زدم برای
اینکه ببقیده آقا سید یعقوب بکسی توهین
نشود و الا بنده آن روزی که محتاج بشوم
بدون سبب و جهت از دولت ارتزاق کنم آن
روز مرگ از برای من گوارتر خواهد بود .
بهر حال اگر آقایان باین کتاب در قسمت
شهریه از اصل مالیات ملاحظه فرمائید می
بینند اغلب آنها فقرا هستند در اینصورت
آیا در این لایحه رعایت های خیلی دقیقانه
شده است !!!

در قسمت دوم هم شاید آقای آقاسید
یعقوب میلشان نباشد حرف بزوم بنده عرض
می کنم شهریه هارا چه تومانی چهار قران
بدهند چه تومانی پنجقران همی نیست چرا؟
برای این که این شهریه در دوره فترت بر
قرار شده و شما رای می دهید بحق بوده
است یا بناحق ؟ .

کازرونی - بناحق .
تدین - اگر حق است چرا تومانی
چهارقران کسر میکندو اگر نا حق است
چرا میدهد ؟
البته بین این اشخاص کسانی هستند که

مستحق هستند و شما می خواهید از حقوق
تمام تومانی چهار قران کسر کنید آنوقت
آن که مستحق است بآنش دیگری می سوزد .
جواب اشکال مرا بدهید .

نائباً این ترتیب که تومانی چهارقران
کسر می کنید یا تومانی پنجقران هر چه
باشد بفتح آنهائی است که شهریه زیاد
دارند .

فرض کنیم یک نفر هشتاد تومان شهریه
دارد و یک نفر شصت تومان . آنکه هشتاد
تومان دارد پنجاه تومان اول را تومانی تومان
می دهند بقیه اش را که سی تومان باشد پانزده تومان
کسر و پانزده تومان را باو میدهند .

اما آنکه شصت تومان دارد سیصد و
بیست و پنج تومان باو می دهند این پانزده
تومان نسبت بآن بیچاره هشتاد تومانی ضررش
زیاد تر است تا آن شصت تومانی و مثلی است
معروف می گویند

در خانه مورث بنمی طوقان است
آن کسی که شصت تومان میرد البته
امورش بهتر است از آن کسی که هشتاد تومان
میرد بنا بر این هر ایش بنده کافی است و در
دور ، زندگانی خودم تا بحال هرگز
نه یک قلم و نه یک کلمه مغرضانه نگفته بدم از
این هم نخواهم گفت .

آقاسید یعقوب - بنده ناچارم دوسه
کلمه توضیح بدهم .
رئیس - نمیشود .

آقاسید یعقوب - اجازه می خواهم
چند کلمه توضیح بدهم . مرا بدنام کردند من
در مجلس بدنام شدم
تدین - (در حال خروج از مجلس)
هستید .

رئیس - چند دقیقه تنفس داده می شود .
باید تدین بیاید و توضیحاتی بدهد تا تکلیفش
معلوم شود

(در این موقع جلسه تعطیل و
پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - بعد از آنکه آقای تدین
نطقشان را ختم کردند یک مکالمات بین-
الاثین بین ایشان و آقاسید یعقوب واقع
شد از لسان تدین یک لفظی بکوش بنده
خورد که قسمت چهارم ماده ۱۲۸ شامل
آن لفظ بود .

بنده احتیاط کردم که شاید اشتباه آن
لفظ را شنیده باشم باین جهت از بعضی آقایان
دیگر هم پرسیدم فرمودند همینطور است .
بنابر این ایشان را خواستم که توضیح بدهند
شاید بنده و دیگران اشتباه کرده باشیم
چون ایشان حاضر نبودند توضیح بدهند این
بود که تنفس شد .

حالا که ایشان حاضر هستند توضیح می
دهند اگر موافق قاعده بود بسیار خوب
والا موافق ماده ۱۲۸ که راجع بمواخذهاست
مجبورم نسبت بایشان از مجلس رای بگیرم .
تدین - بنده در موقعی که بهندای

های ردیف اول رسیدم شاهزاده نصرت-
الدوله اظهار کردند کتابچه شهریه را بمن
بدهید من بایشان عرض کردم حالا که
هستید . . .

نصرت الدوله - صحیح است .
تدین - گویا این کلمه مصادف شده
است با آن مذاکراتی که آقای آقا سید
یعقوب نموده اند بنده عرض دیگری غیر از
این نکردم .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب در این
باب چه می گویند؟
آقاسید یعقوب - بنده حرقی
ندارم .

رئیس - پس مسئله ختم است
آقاسید یعقوب - اجازه فرمائید دو
کلمه عرض کنم
رئیس - مسئله ختم شد

آقاسید یعقوب - والله من بکسی
تراضی ندارم شمارا بخدا عدالت را در
باره من مجری کنید و بمن اجازه بدهید درد
دل خودم را بگویم .

(صدای زنک - امر بسکوت)
رئیس - باید رای بگیریم بقابل توجه
بودن پیشنهاد آقای نظام الدوله .

عماد السلطنه اصفهانی - تجزیه
فرمائید

رئیس پیشنهاد آقای نظام الدوله
تجزیه میشود بدو قسمت .

قسمت اول قرائت میشود .
(بمضمون آتی قرائت شد)
مقام منبع مجلس مقدس
شورای ملی دامت شوکته
این بنده پیشنهاد می کنم

۲ - شهریه هائی که از بابت حقوقات
مصوبه مجلس شورای ملی سنه قوی ثیل
۱۳۲۵ برقرار شده که مالکان تومانی یک تومان
پرداخته شود

رئیس - بدوا رای می گیریم -
قابل توجه بودن قسمت اول آقایانی که قسمت
را قابل توجه میدانند قیام نمایند .
(همه قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد قسمت دوم
قرائت می شود
(بمضمون ذیل قرائت شد)

۲ - شهریه هائی که بدون تصویب
مجلس شورای ملی و در وه فترت بموجب
تصویب نامه هیئت وزراء برقرار شده تومانی
شش قران پرداخته شود

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه
بودن قسمت دوم آقایانی که این قسمت را قابل
توجه می دانند

نظام الدوله - اجازه می دهید
توضیح بدهم .
رئیس - مطابق ماده ۶۳ یک
مرتبه بیشتر نمیشود توضیح داد مطلب هم
خیلی واضح است رای می گیریم بقابل توجه

بودن قسمت دوم آقایان که این قسمت را قابل توجه می دانند قیام نمایند (عده قیام نمودند)

رئیس قابل توجه نشد - رأی می گیریم به مجموع پیشنهاد که قسمت به قسمت رأی گرفتیم و رد شد آقایان که مجموع این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام نمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای حائری زاده و کازرونی قرائت می شود (بمضمون ذیل قرائت شد)

حائری زاده پیشنهاد می کند شهریه کسانی که در کابینه وثوق الدوله برقرار شده قطع شود بلکه اگر علاقه شخصی داشته باشد در مقابل وجوه دریافت شده ضبط شود و بعد داخل مذاکره دیگران شویم.

رئیس - آقای حائری زاده توضیحی دارید ؟

حائری زاده - این پیشنهاد که بنده کردم تقریباً به قسمت تقسیم میشود یک قسمت راجع به شهریه هائی است که در کابینه وثوق الدوله تصویب شده است و وقتی من مراجعه باین دفتر کردم دیدم از شصت و دو قلم شهریه سیصد قلمش در کابینه وثوق الدوله تصویب شده است و بنده چون تازه وارد تهران شده ام باین جهت اغلب آن ها را نمی شناسم کابینه وثوق الدوله برای این که بتواند مقاصد جنایت کارانه خودش را انجام بدهد از برای بعضی اشخاص

شهریه برقرار کرده است کابینه وثوق الدوله کابینه نامقدس بوده است چرا ؟ برای این که در آن کابینه اجرا و احبیس می شدند یا تبعید می شدند و بعضی از آن ها را کشتند و در سایه پیش بردن آن مقصد نامقدس و آن قرارداد میشود هر کس حرفی میزد برای او شهریه معین میکردند و چون این شهریه ها برای یک امر خیانت کاری بوده است این جهت این پیشنهاد را کردم این راجع به قسمت اول قسمت دوم که ضبط علاقه شهریه بگیرها باشد ما در صورتی که مجازات برای این قبیل اشخاص قائل نباشیم و بگوئیم هر کس دست رس بخزانه مملکت پیدا کرد غارت کند و بعد برای او مجازاتی نیست چه محظوری دارد که بعد هم همین بازها پیش بیاید پس خوب است آنهائی که ثروت داشته اند و از خزانه دولت پول می گرفته اند از آنها بگیرند تا در آتیه دیگر چنین اقداماتی نکنند و خزانه مملکت را میدان فارتگری خودشان قرار ندهند و باید از برای آن اشخاصی که بوسیله نفوذ و تأثیر در حکومت های وقت برای خود شهریه درست کرده اند و این مملکت را بحال بدبختی انداخته اند یک مجازاتی معین کرد و هر کدام علاقه شخصی دارند دولت ضبط کند تا در آتیه

این کار سابقه پیدا نکند و هر کس بطمع نیفتد که بغیال خودش یک مال بی صاحبی پیدا کرده و تصاحب نماید - قسمت سوم پیشنهاد بنده راجع به بقیه شهریه ها است یعنی آن قسمت که راجع به حقوق تقاعدی است در وقتی که قانون استخدام گذشت تکلیف آن معین میشود و لازم نیست ما وقت مجلس را در این خصوص تلف کنیم و آن قسمتی هم که راجع به بخارج تحصیل محصلین است بدیهی است باید بجزء بودجه وزارت معارف باشد که از روی استحقاق داده شود نه از نقطه نظر اشخاص یک عده هم اشخاص فدا کار بوده اند که در راه آزادی زحمت کشیده اند جانانشان را مالشانرا بفارت و پیمان داده اند و برای آزادی و تأسیس اساس مشروطیت جان فشانی ها کرده اند برای آنهائی که عضو شان ناقص شده باید شهریه برقرار شود و ملت از آن ها قدر دانی کند یکسره هم آنهائی بوده اند که مجلس سابق برای آنها مستمری برقرار کرده است و من فرقی بین شهریه و مستمری نمی گذارم چون شهریه را در باره هوجی های مشروطه برقرار کرده اند و مستمری را برای هوجی های دوره استبداد برقرار کرده اند و مجلس اول و دوم مجبور بوده است برای اذعان آنها حق السکوتی قرار بدهد

محمد هاشم میرزا - خیر اینطور نیست .

حائری زاده - باین جهت یک دفتر مستمری و شهریه برقرار شده است آنهائی که تقاعدی بوده است وقتی قانون استخدام گذشت موضوع آنها حل می شود و دیگر مستمری و شهریه وجود خارجی نخواهد داشت ولی بعضی از رفقا بعضی اسامی ذکر کردند که در زمان کابینه وثوق الدوله شهریه گرفته اند مثل ورته مرحوم منشی زاده که در سایه چندین سال خدمت بعد از فوتش یک شاهی دارائی نداشت و از برای ورته این قبیل اشخاص یک شهریه معین کرده اند چون من ترسیدم این پیشنهادی را که تقدیم کرده ام بحقوق آنها لطمه وارد بیاید باین نامسبت پیشنهاد خودم را پس میگیرم

رئیس - می خواستید این را اول بفرمائید .

مخبر - بنده تعجب می کنم پس از مدت ها ممارست در کار قانون گذاری باز امروز یک پیشنهاد هائی می کنم و در ضمن داخل یک مطالبی می شویم و از اشخاصی مذاکره می کنیم که بکلی از اصول قانون گذاری جداست بعد هم بیک سهولتی پیشنهاد پس گرفته می شود و بالاخره در ضمن آنها توهین تهمت بدگویی نسبت به افرادی که در این مملکت خدمتگذار بوده اند یا نبوده اند میشود آقای حائری زاده بچه مناسبت در غیبت یک آدمی که خودش

هم برای مدافعه در این مملکت حاضر نیست یک وکیل باید در مجلس لفظ جنایت استعمال کند ؟ جنایت کاری و جنایتکار باید بحکم محکمه معلوم شود شما حق ندارید این حرف را بزنید و نباید مجلس شورای ملی قبول کند که نسبت با افرادی که در این مملکت کار کرده اند یک همچو نسبتی داده شود اگر وثوق الدوله را خیانتکار میدانید اقامه دعوی کنید و اگر وثوق الدوله اینجا نیست دیگران هستند جواب شما را بدهند . . .

حائری زاده - قانون دعا که مجازات از برای وزراء معین نشده است والا من اقامه دعوی می کردم

رئیس - اگر این پیشنهاد را از اول پس می گرفتید بهتر بود و این مذاکرات پیش نمی آید پیشنهاد آقای دست غیب قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم عموم شهریه ها و مستمریها سه قسمت بشود علماء و روحانیون را هموماً مطابق ثبت دولت بدهند دوم فقراء یعنی اشخاصی که نمیتوانند گذران خودشانرا اداره نمایند آنها که برهنه . سوم اشخاصی که احتیاج ندارند هموماً قطع نمایند . ثبوت فقر و غنا کمیسیون مجلس و نماینده دولت خواهد بود .

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - استدعا میکنم آقایان درست التفات بفرمایند برای اینکه یک قسمت عرایض را درجسته گذشته عرض کردم و گمان میکنم که اغلب آقایان با این پیشنهاد موافق باشند . . .

یک نفر از نمایندگان - اینطور نیست .

دست غیب - اگر اغلب موافق نباشند بعضی موافق هستند زیرا آنهائی که با اصل شهریه مخالفند حتی تندتر از همه مثل آقای حائری زاده و هکذا سایر مخالفین باز آن آقایان بایک قسمت از عرایض بنده موافقتند برای خاطر اینکه در انتباه نطق خودشان آقای تدین و شاهزاده سلیمان میرزا اسم فقرا را بردند پس معلوم میشود اساساً با شهریه دادن بفقراء موافقتند پس وقتی که آقایان فکر کنند می گویند باید بایک عده اشخاص فقیری بضاعت بی چیز همراهی کرد و بآنها شهریه داد نهایت این است که بعضی آقایان میگویند آن عده که مصوبه مجلس است باید بآنها بدهند بنده بک قدری پایم را بالاتر میگذارم و میگویم بآنها بیکه در دوره فترت از برای آنها شهریه معین شده است بآن فقرا هم بایستی شهریه داد اما بیائیم بدو دوره فترت نظر کنیم بیشتر مخالفین گمان میکنند نظرشان این باشد با اشخاص که در دوره

فترت از برای آنها شهریه برقرار شده است نباید چیزی داده برای اینکه در مملکت نباید این کار جاری باشد و کارها را بدون تصویب مجلس بکنند . بنده این اصل را تصدیق میکنم ولی در این حال عرض میکنم این امضاء عملیات دوره فترت نیست چرا ؟ برای اینکه همه آقایان اینجا درازند که کارهای دوره فترت چون بتصویب مجلس نرسیده برخلاف قانون بوده است و خود آوردن این پیشنهاد به مجلس و استند آن از مجلس دلیل است که کارهای دوره فترت محل اعتناء نیست و اگر محل اعتناء بود معنی نداشت دومین این مطلب بمجلس بیاید و از مجلس اجازه به خواهند تمام اهالی طهران و سایر ولایات بخوبی فهمیده اند که کارهای دوره فترت برخلاف قانون بوده است و حالا بمجلس آمده که قانونی شود . اما اینکه آقای تدین فرمودند اگر ما توانی ۳ قران یا چهار قران کسر کنیم عموم مردم در موقع فترت برای خودشان شهریه درست می کنند عرض میکنم اینطور نیست زیرا اگر مثلاً در دوره فترت بنده هم برای خودم شهریه درست کرده بودم و می دانستم بمجلس بیاید و بعد از چند روز بزحمت تصویب شود دیگر بنده این زحمت را قبول نمی کردم و این ناراحتی خیال چند روزه را به خودم تحمیل نمی کردم و برای خودم شهریه شهریه درست نمی کردم البته همه میدانند کارهای دوره فترت بکلی برخلاف قانون است گوی کارهای دوره فترت را تصدیق کرده است ولی راجع بفقراء همه آقایان تصدیق می کنند مخصوصاً فقرائی که خودشان پدرشان مستخدم بوده اند باید رعایت آنها را کرد یا بعنوان حقوق تقاعدی یا بعنوان اینکه مستخدم بوده اند باید بآنها همراهی نمود ولی راجع به قسمت دوم عرض میکنم باینکه کلیه شهریه و مستمری علماء متجاوز از شش هزار تومان نیست و با اینکه خلاف شرع و خلاف وظیفه و خلاف مقام روحانین می دانم اسم آنها در این ردیف ذکر شود و استعجاب بالالبته شاید بواسطه همین حرف من قدری از مقامات آنها کاسته شود عرض میکنم چون کلیه وجهی که بآنها داده میشود از شش هزار تومان تجاوز نمی کند گمان نمیکنم هیچیک از آقایان هم نسبت باین مسئله حرفی داشته باشند ولی راجع باغنیای گمان میکنم همه آقایان مخالف باشند البته کسی که پول دارد و متمول است نباید از خزانه دولت اهاشه نماید پس این پیشنهادی که بنده تقدیم کرده ام اگر آقایان درست دقت فرمایند معلوم میشود پیشنهاد جامع و منطقی است زیرا فقراء را همه آقایان تصدیق میکنند و اغنیاء را هم همه رد میکنند و هیچکس تصدیق نمیکند .

رئیس - آقای آقاسید فاضل

(اجاره)

آقا سید فاضل - بنده باین پیشنهاد آقای دست غیب مخالفم زیرا معلوم میشود فلسفه برقراری شهریه فقر و غنا نیست بنده خیلی خوشوقت شدم که آقای آقا شیخ محمد حسن گروسی همین مطلب و حقیقت مسئله را بیان فرمودند و فرمودند این وجوهی است که بعنوان مملکت داری تأدیبه میشود گاهی مصادف میشود با فقراء گاهی مصادف میشود با اغنیاء ابداً شهریه ها وانعامات و تکریمات دول مربوط بفقر و غنا نیست کما اینکه رجوع کنم به صاحبان قوانین قدیم که در زمان استبداد داده میشد ملت فرمان فقر و غنی نبوده است و بعنوان مملکت داری بوده است گاهی مقتضی میشود به بعضی از اغنیاء وجهی بدهند گاهی مقتضی میشود به بعضی از فقراء چیزی بدهند این تفصیل و ترتیب که آقای دست غیب قائل شدند و تفکیک نمودند بنفقراء علماء و اغنیاء جدا کردن صاحبان شهریه باین عنوان که آقا تقسیم کردند هیچ فلسفه و معنی ندارد بنابراین بنده تقبیب میکنم همان پیشنهاد بیست و چهار نفری را که یکی از امضاهای آن امضای بنده است

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دست غیب آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا

محمد هاشم میرزا - بنده پس میگیرم ولی یک عرضی دارم اگر اجازه فرمائید عرض کنم

رئیس - فرمائید

محمد هاشم میرزا - بنده قبلاً هم عرض کردم مستمریها و شهریه هائی که از مجلس سندوق قوی ذیل ۱۳۲۵ گذشته بنده آنها را صحیح میدانستم و اختلاط آنها را با شهریه و مستمریهای دوره فترت صحیح نمیدانستم ولی حالاً چون در این پیشنهاد صاحبان آنها را مختار کرده اند که اگر ببل داشته باشند شهریه خود را بمسئوری تبدیل نمایند و چون عقیده بنده هم همین طور بوده لذا پیشنهاد خود را مسترد میدارم

رئیس - اصلاح آقای عماد السلطنه طابطنائی

عماد السلطنه - بنده این پیشنهاد را در سه جلسه قبل عرض کرده بودم و گمان نمیکردم تا این اندازه ها در این مورد مذاکره شود حالاً اگر بدانم پیشنهاد هیئت متعده امروز تصویب میشود بگر پیشنهاد خود را لازم نمیدانم

رئیس - پس مسترد میدارید؟

عماد السلطنه - بلی

رئیس - پیشنهاد آقای ناظم

دفت .

ناظم دفتر - بنده هم مسترد می دارم .

رئیس - پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم پیشنهاد خود را پس میگیرم و با پیشنهاد بیست و چهار نفری موافقم

رئیس - پیشنهاد آقای محقق العلماء

محقق العلماء - بنده هم مسترد می دارم

رئیس - پیشنهاد آقای سالار معظم

سالار معظم - پیشنهاد بنده فرار شد باصلاح آقای حاج نصیر السلطنه اضافه شود .

رئیس - چون آن موضوع از بین رفت این هم از بین می رود

پیشنهاد آقای شریعتمدار

شریعتمدار کرمانی - بنده تأیید میکنم پیشنهاد خود را زیرا موضوعش بچهار قسم منقسم شده . اشخاصی که فقیرند باید شهریه آنها داده شود و اشخاصی که غنی هستند و مستحق نیستند نباید آنها شهریه دادو گمان میکنم همه آقایان باین ترتیب موافق باشند .

آقا سید فاضل - بنده با این پیشنهاد مخالفم اجازه میفرمائید ؟

رئیس - فرمائید

آقا سید فاضل - بنده خواستم خاطر آقای شریعتمدار را متذکر کنم باینکه در این جا وجهی معین نشده است که بفقراء داده شود و باینکه بنده از ایشان درخواست کردم پیشنهاد خودشان را پس بگیرند باین حال پس نگرفتند و فرمودند پیشنهاد خود را تأیید میکنم لهذا بنده عرض میکنم وجهی در مملکت نیست که بفقراء اختصاص داده شود و بنده باین پیشنهاد جدا مخالفم

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای شریعتمدار آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (فقط خود آقای شریعتمدار قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد دیگر شاهزاده محمد هاشم میرزا قرائت می شود

(آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)

چون بنظر اکثر آقایان و کلانصوب شهریه ها یکساله خواهد بود و هیچ تکلیفی برای آینده معین نشده و در کتابچه شهریه اسامی بعضی مستحقین از طبقات مختلفه علماء و خدمتگزاران دولت و اطفال یتیم موجود است پیشنهاد میکنم چون کمسیون

بودجه مشغول بودجه های مملکتی است و فرصت رسیدگی و تحقیق از خصوصیات اشخاص نخواهد داشت لهذا کمسیون خاصی بعهده هفت نفر از مجلس مقدس انتخاب و دقیقاً در تحت مطالعه آورده هر يك را لازم بدانند بامشاركت دولت بمجلس پیشنهاد نمایند که تکلیف آینده هر يك معین شود (محمد هاشم میرزا)

نصرت الدوله مخبر کمسیون بودجه - این پیشنهاد موردش بمداز این است که مجلس یکساله بودن را تصویب نماید آنوقت باید در این پیشنهاد مذاکره شود والا حالا مورد ندارد

رئیس - پیشنهاد آقای ناظم دفتر قرائت میشود

(آقای امیر ناصر بشرح آتی قرائت نمودند)

نظر باینکه مسئله شهریه ها باید حل شود در مجلس هم خیلی وقت ضایع نگردد بنده پیشنهاد میکنم که از هر فرا کمسپونی بکنفر نمایند انتخاب شود که در کمسیون بودجه حاضر شوند راجع باین مسئله تبادل افکار نموده قرار قاطعی بدهند و نتیجه او بمجلس آید که هر طور آن کمسیون رای داده همانطور بگذرد (ناظم دفتر)

رئیس - (خطاب بآقای ناظم دفتر) قسمت اول پیشنهاد جناب عالی مطابق قسمت اول پیشنهاد آقای نظام الدوله است و در قسمت اول پیشنهاد آقای نظام الدوله رای گرفته و رد شد

ناظم دفتر - بنده هم پیشنهاد خود را مسترد میدارم

رئیس - هر دو پیشنهاد خودتان را مسترد میدارید؟

ناظم دفتر . بلی

رئیس . آقای محمد هاشم میرزا (اجاره)

محمد هاشم میرزا . پیشنهاد بنده همانطور که شاهزاده نصرت الدوله فرمودند شاید حالاً بی مورد باشد ولی چون در رای دادن باین پیشنهاد مداخلت دارد باینجهت لازم میدانم توضیحی عرض کنم بنده قریب دو ماه در شعبه کمسیون بودجه و ۵ ماه در کمسیون بودم و در این مدت پس از مذاکرات زیاد در يك قسمت از این شخصه و بجهت یا هفتصد قلم رای دادم و رای دان من بر حسب اطلاعاتی بود که نسبت باشخاص فقیر و یتیم که پدرانشان کشته شده بود پیدا کرده بودم و شاید هر يك از آنها یا پدران آنها ۵ یا ۶۰ سال نسبت بدولت و ملت خدمت کرده بودند و لازم بود از طرف دولت نسبت بآنها کمکی بشود و فرضام برای این اشخاص در دوره فترت شهریه تصویب شده بود و با بودن مجلس دولت پیشنهاد میکرد حتماً ما قبول می کردیم چنانچه از پارسال تا کنون چندین فقره شهریه را تصویب کرده ایم ولی حالاً نظر

باینکه این شهریه هادر دوره فترت و بدون تصویب مجلس بوده ما آنها را ملغی می دانم باینحال برای اینکه راه چهاره برای حل این مسئله پیدا کنیم هر يك از آقایان پیشنهادی فرمودند و در عین حال عقیده اغلب آقایان خصوصاً آقایان هیئت متعده که آن پیشنهاد را امضاء نموده اند این است که اعتبار آن پیشنهاد یعنی تصویب شهریه های یکساله خواهد بود و چون کمسیون بودجه کار زیاد دارد لذا بنده پیشنهاد کردم که کمسیون خاصی بعهده هفت نفر از مجلس انتخاب شود (نظیر هم خیلی دارد چنانچه بجهت مسئله ارومیه ها و گیلانی ها کمسیون خاصی تشکیل شد) این هفتصد هشتصد نفر هم این اندازه ارزشی دارند که يك کمسیون خاصی بجهت آنها تشکیل شود که شهریه آنها را دقیقاً تحت مطالعه قرار داده هر يك را لازم دانستند که دولت باید متکفل مخارج آنها باشد از قبیل اشخاص فقیر و یتیم و غیره بدولت پیشنهاد شود اگر دولت هم لازم دانست بمجلس پیشنهاد نماید و مجلس شورای ملی تکلیف آنرا معین نماید مثلاً بعضی از این شهریه هاست که بجهت تحصیل برای مدت ۷ سال معین شده و ۵ سال آن تأدیبه شده ۲ سال دیگرش باقی است وقتی که بدقت ملاحظه کنیم می بینیم غالب آنها اشخاص مستحق هستند در این صورت چه ضرر دارد آنها را هم مثل سایر وجوه قبول کنیم بنابراین لازم است این ها را بدقت رسیدگی نموده و بامشاركت دولت بمجلس پیشنهاد نمایند و تا آخر سال که مدت اعتبار این پیشنهاد ۲۴ نفری است تکلیف آنها معین شود .

بهر جهت این کمسیون ضرری نخواهد داشت و مخلوط باوظایف کمسیون بودجه را نخواهد شد و مخالف نظام نامه داخلی مجلس هم نیست بعلاوه گمان می کنم این کمسیون تا اندازه هم نظر آقایان را تأمین کند که بتواند آسوده خاطر رای بدهند .

مثلاً پریروز شاهزاده سلیمان میرزا قضیه اولادهای مرحوم آقا سید جمال الدین را چند مرتبه تکرار فرمودند و حقیقتاً هم حق با ایشان بود و نمی شود یکمرتبه از ابتدا تا انتهای شهریه ها را قلم کشید و بعقیده بنده باید این کمسیون تشکیل شود و بامعیت دولت پیشنهاد جامع الاطراف بمجلس تقدیم دارند .

رئیس . آقای حاج شیخ اسدالله (اجاره)

حاج شیخ اسدالله - پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا و فرمایشات ایشان در حقیقت راجع می شود بپیشنهاد اصلی و تا آن پیشنهاد مطرح نشود مانعی توانیم این پیشنهاد را قبول یابرد کنیم و راجع

باین پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا یک اشکال قانونی بنظر من می آید و نمی دانم راه حلی برایش پیدا شده یا خیر ؟ زیرا گمان نمی کنم از حالا ما بتوانیم وارد در بودجه سال آتی بشویم و در خصوص شهریه های سال آینده مذاکره کنیم در هر صورت اگر پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا مخالف با قانون نباشد بنده هم مخالفت ندارم چنین کمیسیونی تشکیل شود .

رئیس - چون آقای محمد هاشم میرزا مایلند راجع به پیشنهاد ایشان رای گرفته شود رای می گیریم

محمد هاشم میرزا - بنده عقیده خود را عرض کردم و مقصودم این بود که آقایان مسبقاً شوند حالا هر وقت می خواهید رای گرفته شود

رئیس - پیشنهاد آقای سلیمان میرزا قرائت می شود.

(آقای امیر ناصر بترتیب ذیل قرائت نمودند)

این بنده ماده ذیل را پیشنهاد می نمایم .
شهریه هائی که بدون تصویب مجلس شورای ملی را باشد منسوخ و هر گونه تصمیماتی که در این مورد در ایام فترت گرفته شده است لغو است

(سلیمان بن معین)
رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - آقایان خیلی باید عفو فرمایند بنده قبل از اینکه راجع به پیشنهاد خود توضیح عرض کنم مجبورم چند سؤال از مقام ریاست بنمایم اگر اجازه می فرمایند آن سؤالات را عرض کنم چون توضیح بنده ممکن است تولید یک حرارت هائی بکند .

زیرا امروز روز حرارت مجلس است و آقایان هم مسبقاً بنده از و کلائی نسیم که از حرارت وحشت داشته باشم .

حاج شیخ اسدالله - هیچکس از حرارت وحشت ندارد .

سلیمان میرزا - بنده همیشه با آقای حاج شیخ اسدالله عرض کرده ام که بحال ایشان قبضه دارم چون ایشان قوه ضبط خودشان را دارند و بنده قوه ضبط خودم را ندارم حالا اگر اجازه می فرمایند سؤالات خودم را عرض کنم بعد داخل در توضیح پیشنهاد خودم .
رئیس - بفرمائید .

سلیمان میرزا - آقای حائری زاده شرحی بیان کردند و شاهزاده نصرت الدوله با حرارت زیاد یک جوابی فرمودند که آزادی عقیده را در مجلس محدود کردند در مجلسی که آزادی عقیده محدود باشد بنده نمی توانم توضیح بدهم نمی حرف بزنم .

اینکه حضرت والا شاهزاده نصرت الدوله فرمودند برای موقعی است که وثوق الدوله در عدلیه محکوم بشود و بخواهند برای او مجازات مبین کنند ولی عقیده یک نفر و کیل آزاد است که یک شخصی را خوب بداند یا بد بنده در صورتیکه قرار داد را بد بدانم البته عمل کننده با او را دم خائن می دانم و عقیده ام هم آزاد است مادام که در این مجلس هستم دارای این عقیده هستم که گذراننده این قرارداد اولین خائن این مملکت است این عقیده من است و همیشه هم خواهم گفت و این را هم توهین بیک شخصی هم نمیدانم و این را هم نمی رانم که آقای نصرت الدوله بفرمایند آقای حائری زاده حق ندارند در مجلس این حرف را بزنند زیرا مردم عقیده شان این است که این قرارداد بر ضرر مملکت است و عاقدان این قرارداد باید از حقوق ملی محروم باشند چنین شخصی محکوم باعدام است این مسئله رفراندم شده و عقیده عموم هم این است و هیچکس حق ندارد عاقد قرارداد را تظہیر کند (باتندی و فریاد) وثوق الدوله خائن است مملکت ما و ما می خواست بیاد فنا بدهد . کسی حق ندارد او را بری الذمه کند اگر آقای حائری جواب ندادند بنده عرض می کنم در این چند دقیقه که آقای نصرت الدوله اعتراض فرمودند نظامنامه داخلی بمن اجازه نمی داد حرف بزنم ولی مرگ را بر این سکوت ترجیح می دادم

چطور می شود در مجلس ملی آدم بنشیند و بشنود که بگویند کسی حق ندارد وثوق الدوله را خائن بگویند و وکیل حق ندارد عقیده اش را آزادانه اظهار نماید . این چه مجلسی است ؟؟ دوامی روسیه در اینجا آزاد تر بود ؛ و کلائی اکتبر است آزاد تر از این عقیده خود را اظهار مینمودند ؛ مطابق رفراندمی که بعمل آمده است تمام مردم و قاطبه ملت ایران وثوق الدوله را خائن باین آب و خاک می دانند و او محکوم باعدام است (با حرارت شدید) او بد تر از محمد علی شاه است که در همین مجلس محکوم باعدام شد و برای قائل او جایزه و پاداش مبین شد .

اگر تا حال مجلس مسئله محاکمه وثوق الدوله را تعقیب نکرد و این کار را شروع و رسیدگی ننموده برای این بوده است که کارهای لازم دیگری او را مشغول داشته و اوقات مجلس مستغرق آنها بوده است والا به آنطور که مجلس در بدو امر قرارداد منسوخ را لغو کرد و گفت او را با تمام اثرات مضره اش از قبیل پلبس جنوب و مستشار مالیه و غیره برسمیت نمی شناسم و همه را بر ضرر این مملکت دانسته و لغو کرد همانطور هم عاقد قرارداد را محکوم خواهد کرد .
خوب آیا کسی که مملکت را باین

وضعیت انداخته است خائن نیست ؟ و آیا یک و کپلی مثل آقای حائری زاده حق ندارد اظهار عقیده کرده و بگوید چنانچه شخص خائن این مملکت است پس این چه مملکتی است ؟ چه آزادی است ؟ تا این مسئله توضیح داده نشود بنده نمیتوانم عرض بکنم و با در پیشنهاد خودم توضیحی بدهم و خلاصه این که تا این مسئله در مجلس حل نشود بنده حرف نخواهم زد

نصرت الدوله - اجازه می فرمائید ؟
توضیحی بدهم
رئیس - بفرمائید
نصرت الدوله - حضرت والا شاهزاده

سلیمان میرزا باینکه بگردید از سابقه خودشان در کارهای مجلس و طرز مجاوره و مکالمه استفاده کرده و خواستند یک مسئله را که هیچ مربوط بنذاکرات ایشان نبود و فقط مکالماتی بود که بین بنده و آقای حائری زاده اتفاق افتاد در آورده و بشکل تظاهرات و نمایشات سیاسی آنرا جلوه دهند مطالبی که حضرت والا اظهار فرمودند راجع به نظریات سیاسی بود و نظریات و اظهار عقیده یک نفر و کیل هم در قضایا و امور سیاسی همیشه آزاد است بنده و تمام آقایان از نقطه نظر حفظ حقوق خودمان هم که شده

و برای این که ما هم بنوبه خود در مقابل شما بتوانیم آزادانه و با حرارت اظهارات خودمان را بکنیم در این نظر با شما موافقم و در موقع خود این حق را برای شما و آقای حائری زاده و بالاخره برای همه آقایان قائلیم ولی من آنطور نگفتم و آقای حائری زاده هم بطوریکه شما اظهار کردید نگفتند بلکه ایشان در ضمن مذاکرات خودشان بدون مقدمه و دلیل و بدون این که بگویند من یک نظر سیاسی را از نقطه نظر سیاست بد می دانم و قائل و همین کننده بآن امر را هم من که یک نفر قاضی سیاسی هستم از نقطه نظر سیاست بد و خیانتکار می دانم یکمرتبه فرمودند (وثوق الدوله خیانتکار) آنوقت بنده ایشان اعتراض کردم گفتم شما چرا بدون سابقه و بدون هیچ مقدمه می گویند وثوق الدوله خیانتکار بنده در مقام مدافعه از یک سیاستی بایشان اعتراض کردم و گفتم در مجلس یک نفر وکیل نسبت بیک شخصی که رئیس الوزرا و زمامدار بوده در موقعی که مسئله شهریه مطرح است و ابتدا موضوع مذاکرات سیاسی و قضایات اشخاص در بین نیست و خود آن شخص هم در اینجا نیست حق ندارد نسبت جنایتکاری بدهد مسئله موضوع شهریه بود و مطابق فلسفه که بیان کردید اول کسی که در موضوع ملغی و منسوخ بودن شهریه های دوره فترت باشما موافقت کرد و شهریه های دوره فترت را لغو و باطل دانست من بودم و دو سه مرتبه هم اظهار کردم اگر ما در موضوع شهریه داخل مذاکره می شویم بر روی زمینه پیشنهاد جدید دولت است نه شهریه ایام فترت بنده

این نظر را داشتم و باشما هم موافق بودم و باین ماده هم که پیشنهاد کرده ام موافق هستم و الان هم حاضر رأی بدهم چنانچه رأی هم خواهم داد بنده اعتراضی که با آقای حائری زاده کردم از این راه بود که در موقعی که مسئله شهریه و یک مسئله مالی در مجلس مطرح است شایسته و سزاوار نیست نسبت جنایتکاری بیک شخصی که قلمحاضر نیست تا از خود دفاع کند و جواب بدهد داده شود .

من گفتم جنایتکار بودن محتاج به تحقیق است نه بگفته بکنفر زیرا بگفته یک نفر کسی جنایتکار نمی شود جنایتکاری مطلقاً محتاج بر رسیدگی در محکمه و بموجب قانون است والا اگر غیر از این باشد اظهار چنین حرف و لفظی بموجب مواد صریح قانون تهمت و افتراء است و آن شخص حق دارد بموجب قانون از گوینده چنین کلماتی در محکمه بازخواست کند البته اگر آقای حائری زاده هم مثل حضرت والا در قضیه سیاسی حرف می زدند و می گفتند من از نقطه نظر عقیده سیاسی فلانکس یا فلان کار را بد یا خوب میدانم .

بنده همچو حرفی نمیزدم حضرت والا تجربه فرموده ام و همه آقایان هم دیده اند که بنده هیچوقت نسجیده و بدون مطالبه حرفی نزده ام و همیشه سعی داشته ام آنچه را که در مجلس اظهار میکنم با مطالعه و سنجیده باشد حضرت والا اگر می خواهید در ضمن یک مسئله به بنده حمله بفرمائید آزاد و مختارید ولی استدعا دارم مسئله را روی زمینه سیاسی قرار ندهید آنوقت حمله بفرمائید و مکالمه من و ایشان را اشتباه نفرمائید .

حائری زاده - اجازه میفرمائید ؟
رئیس - این مسئله دیگر ختم است (خطاب به آقای سلیمان میرزا) اگر در پیشنهاد خودتان توضیحی دارید بفرمائید .

سلیمان میرزا - این که بنده عرض کردم برای این بود که مبادا بطوری که آقای نصرت الدوله فرمودند همانطور که برای بنده سوء تفاهم شد شاید برای سایرین هم سوء تفاهم بشود چون در موقعی که ایشان فرمایشات خود را می فرمودند مجلس بسکوت مطلق گذشت و هیچ اظهاری نشد لذا بنده خودم را مجبور دانستم در موقعی که قانون اجازه حرف زدن بمن میدهند این مسئله را تذکر داده یا آنوری کنم که مجلس با وثوق الدوله و اقدامات او موافق نبوده و عملیات او را بر ضرر این مملکت میدانند حالا بنده بیش از این در این موضوع داخل نمی شوم انشاء الله در موقعی که اعتبارنامه ایشان مطرح میشود تکلیف این مسئله معلوم خواهد شد اما در باب توضیح راجع به پیشنهاد خودم در جلسه گذشته توضیح مفصل دادم و شاهزاده نصرت الدوله هم قبول فرمودند

الانهم مجدداً فرمودند بایشان بدهنده موافقتند و آن پیشنهادی هم که آقای حاج نصیر السلطنه فرمودند يك ماده اش همین بود که در این پیشنهاد که بنده کرده و پیشنهادی که بیست نفر دیگر از آقایان نموده اند ذکر شده است .

در این صورت می توان گفت مجلس فریب باتفاق باین مسئله موافق است که اعمال دوره فترت و شهریه های برقراری در آن دوره لغو است در این صورت بنده خواستم این ماده بطور وضوح نوشته شود و معلوم شود شهریه هایی که در آتیه از دوره فترت و در قیاب مجلس برقرار میشود مثل سایر عملیات بکلی لغو است و يك پول داده نخواهد شد و وقتی که مجلس دائر شد يك دينار آنرا تصویب نخواهند کرد بنابراین اگر مجلس موافق است خوب است تصویب شود کلیه شهریه های دوره فترت که بدون تصویب مجلس بوده است ساقط و ملغی است دیگر بسته بنظر مجلس شورای ملی و اکثریت آقایان است .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله - بنده فقط وارد در این قسمت پیشنهاد می شوم این پیشنهاد حضرت والا بکلی حقوق اشخاصی که دارای مستمری بوده یا نبوده اند قطع می کند یعنی کلیه شهریه هایی که بموجب تصویب نامه های دوره فترت داده شده است همه باید نطف شود در صورتی اکثر آنها راجع به مستمریات است
مخبر - آنچه راجع به مستمریات است برمی گردد

حاج شیخ اسدالله - همچو چیزی نیست و اگر عبارت را درست بخوانید ملاحظه خواهید نمود همچو قبلی ندارد در هر حال اگر بنا باشد حقوق مصوبه مجلس را هم قطع کنند بنده موافق نیستم و حتی بنده با قطع شهریه هایی که در دوره فترت برقرار شده و غالب آنها فقیر و مستحق هستند مخالفم راست است آنها برخلاف قانون اقدام کرده اند و عملیات دوره فترت بر خلاف قانون است ولی اشخاصی که طرف شهریه واقع شده اند غالب آنها مستحقند و بنده معتقدم که مجلس باید با آنها مساعدت کند زیرا بعضی از آنها بعنوان حقوق تقاعدیست و بعضی دیگر بعنوان خرج تحصیل است بعضی هم از نقطه نظر استحقاق است بنابراین بنده با این پیشنهادیکه فرموده اند که تمام شهریه های دوره فترت بکلی قطع شود مخالفم و تصور می کنم آن پیشنهادی که از طرف هیئت متعده شده بهتر و اقرب بعمل است

مخبر - بنده تصور می کنم برای آقای حاج شیخ اسدالله شبهه شده باشد برای این که تفاوتی ندارد و این هم که شاهزاده سلیمان مهرا پیشنهاد کرده اند و در واقع همان مقدمه پیشنهاد شماست و مستلزم این

نیست که اگر مجلس باین پیشنهاد رای داد به مواد دیگر آن پیشنهاد رای بدهد و بنده هیچ اشکالی در تصویب این پیشنهاد نمی بینم .

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده عرض میکنم چند روز قبل پیشنهادی راجع به بی اعتباری قروض و مالیاتی که دولت در قیاب مجلس وضع می کند در مجلس خوانده شد و چون مطابق قانون اساسی بود از طرف مجلس رد شد زیرا گفتیم مواد قانون اساسی محتاج باین پیشنهاد نیست زیرا از قوه قانون اساسی کاسته شده جزو قانون می شود و حالا هم برای اینکه قوه قانون اساسی کاسته نشود بنده معتقدم نباید باین پیشنهاد رای داد زیرا این مسئله در قانون اساسی مطرح است و چیز هایی که در ایام فترت برقرار شده ما اصلاح صحیح نمی دانیم که حالا آنها را لغو کنیم و در صورتی که اینطور است دیگر این پیشنهاد به عقیده بنده موضوع ندارد بلکه اساساً فطش است زیرا این قبیل پیشنهادات به مرور قانون اساسی را جزو قوانین عادی کرده و از قدر و منزلت او میکاهد باینجهت بنده مخالفم و اینکه فرمودند پیشنهاد دولت است بنده که پیشنهادی از طرف دولت ندیده ام فقط در موقع کابینه سابق که بودجه را به مجلس آوردند بعنوان اینکه چه پول هایی در سال قبل داده شده من جمله نوشته شده بود بابت شهریه فلان قدر داده شده و بابت مستمری اینقدر پرداخته شده در هر حال بنده يك پیشنهاد صحیحی که موافق نظامنامه باشد ندیده ام اگر آقای سلیمان میرزا دیده اند خوب است بفرمایند ببینیم کدام بوده است و کجا است؟

رئیس - رای می گیریم به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای سلیمان میرزا...
سلیمان میرزا - يك اصلاح عبارتی لازم است و آن این است که بجای کلمه (ملغی خواهد بود) (لغو است) نوشته شود تارفع اشکال آقای محمد هاشم میرزا هم بشود .

(عبارت پیشنهاد اصلاح شد)
رئیس - رای می گیریم پیشنهاد آقای سلیمان میرزا با اصلاح عبارتی که اخیراً شد و کلمه (ملغی خواهد بود) تبدیل به (لغو است) شد آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند بفرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد (خطاب به شاهزاده محمد هاشم میرزا) پیشنهاد جناب عالی هم میماند برای بعد و بعد رای خواهیم گرفت

محمد هاشم میرزا - بلی محض اطلاع آقایان عرض کردم برای اینکه در موقع رای دادن مسبق باشند . حالا

سکه می فرمائید بماند برای بعد بنده هم حرفی ندارم
رئیس - فعلاً چیزی که از پیشنهادها باقی می ماند دو فقره بیشتر نیست يك فقره پیشنهادی است که سابقاً آقای سلیمان میرزا و چند نفر دیگر نموده بودند طبع و توزیع شده و خاطر آقایان هم مسبق است يکی دیگر پیشنهادی است که امروز داده اند و تقریباً بیست نفر هم امضاء کرده اند این پیشنهاد قرائت میشود بعد در هر کدام خواستید رای میگیریم .

(پیشنهاد بیست نفری بمضمون سابق قرائت شد)

رئیس - فعلاً پیشنهاد آقای سلیمان میرزا و رفقای ایشان مطرح است (خطاب به شاهزاده سلیمان میرزا) اگر توضیحی دارید بفرمائید .

سلیمان میرزا - همانطور که آقایان دقت فرموده اند این پیشنهادی که بنده و چند نفر از آقایان امضاء کرده ایم باین پیشنهاد آقایان تقریباً تفاوتی ندارد

فقط دو مختصر فرق دارد يکی آن بود که آقایان اکثریت قبل رای دادند يکی دیگر مختصر فرقی که در بین هست مسئله چهارقران و پنجقران است که بنده پیشنهاد کرده ام پنجقران کسر شود آقایان چهارقران .

اگر آقایان موافق باشند در موقعی که چهارقران و پنجقران میرحیم صحبت خواهیم کرد در اینصورت ناچار يکی از این دو مبلغ در مجلس تصویب خواهد شد و بنابراین عجلتاً بنده پیشنهاد خود را مسترد مینمایم و همان پنجقران را پیشنهاد می کنم و بایکسال هم کاملاً موافقم

رئیس - تولید اشکال می شود اگر پیشنهاد آقایان قابل توجه شد امروز نمیتواند مطرح بشود .

سلیمان میرزا - اجازه می فرمائید؟
رئیس - بفرمائید
سلیمان میرزا - اگر آقایان پیشنهاد بنده را قبول بفرمایند این اشکال برطرف میشود ؟

رئیس - بلی
سلیمان میرزا - بسیار خوب پس تفاوتی ندارد خوب است آقایان پیشنهاد بنده را قبول کنند که زودتر مسئله تمام شود بعد مردم هم بیش از این معطل نمایند و زودتر تکلیفشان معین شود .

بنده هم که آن پیشنهاد را قبول کردم برای این بود که تکلیف مردم زودتر معین شود

رئیس - چون نظامنامه می گوید در آنروزی که پیشنهاد داده میشود نمیشود رای قطعی در آن گرفت . آقای آقا سیدفاضل (اجازه)
آقای سیدفاضل - چون بنده و رفقای

که آن پیشنهاد را امضاء کرده ایم موافقم که امروز رای بقبول توجه بودنش گرفته شود و مذاکرات در اطراف او بماند برای جلسه بعد لذا خوب است بقبول توجه بودنش رای گرفته شود

سلیمان میرزا - بنده پیشنهاد خودم را پس گرفتم
آقا سیدفاضل - خیر صریحاً فرمودید پیشنهاد را پس گرفتم

مستشار السلطنه - بنده که يکی از امضاء کنندگان پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا هستم می خواستم عرض کنم که مقصود همه پیشنهاد کنندگان این است که بطریق اصلاح این مسئله ختم شود و این دو پیشنهادچندان اختلافی با يکدیگر ندارد فرضاً که شاهزاده سلیمان میرزا پس گرفته باشند بنده پس نگیرم و دفاع خواهم کرد
رئیس - پیشنهاد اول را پس گرفتند و دوباره پیشنهاد کردند رای می گیریم به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای سلیمان میرزا که چند نفر دیگر هم امضاء کرده اند آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . رای می گیریم به پیشنهاد بیست نفری آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام کنند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد . چون بموجب نظامنامه امروز در این باب نمیشود رای داد میماند برای جلسه سه شنبه و از حالات تا روز سه شنبه هم کمیسیون بودجه وقت خواهد داشت به آن مراجعه کند دو فقره تقاضای مرخصی شده يکی از طرف آقای آقا میرزا ابراهیم قمی يك هفته و دیگری از طرف آقای غضنفر خان برای ده روز کمیسیون مرایض و مرخصی هم هر دو را تصویب کرده بایستی رای گرفته شود .
آقایانی که يك هفته مرخصی آقای آقا میرزا ابراهیم قمی را تصویب میکنند قیام فرمایند . (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . يك فقره دیگر در روز مرخصی آقای غضنفر خان است آقایانی که ده روز مرخصی برای آقای غضنفر خان تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . آقای حائری زاده

(اجازه)
حائری زاده - بنده میخواستم راجع به مرایض خودم که حضرت والا شاهزاده نصرت الدوله فرمودند توضیحی بدهم
رئیس - این مسئله بعد از آن توضیحات و مذاکرات گمان نمی کنم ختم شد و دیگر تجدید مذاکرات لازم نیست اگر میخواهید اول در خارج مذاکره کنیم آنوقت اگر لازم شد در جلسات آتیه می توانم مذاکره کنید

جلسه آتیه روز ۳ شنبه دستور جلسه هم مسئله شهریه‌ها است. آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - عرض بنده راجع بدو مسئله بود یکی راجع بدستورات که باید عرض کنم چون ممکن است در جلسه آتیه مسئله شهریه‌ها زودتر تمام شود. لذا تقاضا دارم قانون استهدام را که قبل از مسئله شهریه‌ها در مجلس مطرح بود اگر آقایان صلاح بدانند در قسمت ثانی دستور معین شود و در مجلس مذاکره شود. عرض دیگر اینکه یک عده سؤالاتی است که بنده و یک عده دیگر آقایان نموده‌ایم و همین طور بلا جواب مانده در صورتی که مطابق نظام نامه داخلی سؤالی که میشود جوابش باید در همان روز داده شود و پس از هشت ماه هم ممکن است بنده فراموش کنم و هم مثلا اگر شخصی در مجلس باشد و بنده راجع او سؤال کرده باشم شاید در این مدت بمرد. بنابراین استهدام دارم بهیئت دولت تا کید شود که در جلسه دیگر برای جواب حاضر شوند

رئیس - بهیئت دولت اخطار میشود آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده تقاضا دارم راپورت کمیسیون داخله راجع بحکومت ابرقو ضمیمه دستور جلسه ۴ شنبه شود رئیس - اگر وقتی باقی ماند ضمیمه میشود والا میماند برای جلسه ۵ شنبه (مجلس موقع ظهر ختم شد) موتمن الملک

جلسه صد و بیست و سوم صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه شانزدهم اسد ۱۳۰۱ مطابق چهاردهم ذیحجه الحرام ۱۳۳۰ مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای موتمن الملک تشکیل گردید صورت مجلس یوم چهارشنبه ۱۳۰۱ اسد را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - گویا ایرادی نسبت بصورت جلسه نباشد (گفته شد خیر)

رئیس - صورت جلسه تصویب شد. چند فقره لوایح قانونی از طرف دولت راجع بتقاضای وجه رسیده است چون راجع بکمیسیون بودجه است بآنجا مراجعه می شود بالفعل چیزی که مطرح است. بدو مسئله شهریه ها و بعد قانون استهدام پیشنهادیکه چند نفر از آقایان کرده بودند و مشتمل هفت ماده بود و در جلسه سابق قابل توجه گردید بکمیسیون مراجعه شد.

ولی کمیسیون راپرتی نداده است و چون راپرت نداده این آن پیشنهاد مطرح خواهد شد. ولی بدو باید تکلیف پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا معلوم شود بعد داخل مذاکره در آن هفت ماده می شویم. (آقای منتصر الملک پیشنهاد ایشان را بشرح آتی قرائت نمودند)

پیشنهاد می کنم چون کمیسیون بودجه مشغول بودجه های مملکتی است و فرصت رسیدگی و تحقیق از خصوصیات اشخاص نخواهد داشت.

لهذا کمیسیون خاصی بعهده هفت نفر از مجلس مقدس انتخاب و دقیقاً در تحت مطالعه آورده هر يك را لازم بدانند با مشارکت دولت بمجلس مقدس پیشنهاد نمایند که تکلیف آئینده هر يك معین شود محمد هاشم میرزا

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - آن روز که در این پیشنهاد مذاکره بود آقای مغیر و جمعی دیگر از آقایان تصدیق فرمودند که بعد از گذشتن این هفت ماده اگر يك ساله شد پیشنهاد بنده مورد دارد و اگر دائمی شد دیگر کمیسینی لازم نیست. حالا اگر آقایان لازم می دانند مطرح شود و اگر لازم می دانند بعد از گذشتن هفت ماده مطرح شود آن را هم عرض ندارم

رئیس - در صورتیکه يك ساله باشد این پیشنهاد رامسترد می دارید

محمد هاشم میرزا - خیر اگر يك ساله شد و تکلیف دائمی شهریه ها معلوم نشد

بنده این کمیسیون را لازم نمی دانم چون يك چیزهایی در کتابچه شهریه ها هست از قبیل صغار معصلین علماء که بعقیده بنده از يك سال بیشتر باید آنها راد ادامه داد

لهذا همانطور که در اول عرض کردم اگر این ترتیب مادام العمر خواهد بود کمیسیون لازم نیست و اگر يك ساله باشد لازم و واجب می دانم

حالا بسته برای مجلس است و اگر مطرح شد عرایض خودم را عرض خواهم کرد

رئیس - پس بفرمائید چون کسی مخالف نیست

آقای سید یعقوب - بنده مخالفم رئیس - بفرمائید

آقای سید یعقوب - بنده عرض می کنم خود شاهزاده محمد هاشم میرزا آن پیشنهاد هفت ماده را امضاء کرده اند و مدت این

پیشنهاد هم تا آخر حوت است و این مسئله را که حضرت والا می فرمایند خوب است در سال جدید که بودجه مملکتی را بمجلس می آورند مذاکره شود و فعلا مورد ندارد و این کمیسیون هفت نفری هم اگر معین شود بیشتر از کمیسیون هیجده نفری بودجه نمی تواند زحمت بکشند و همه دیدیم کمیسیون بودجه با اینکه این قدر مذاکره کرد و شور نمود باز عرایض - شان مجلس توجه نشد

در این صورت این کمیسیون چه می تواند بکند

بنابر این بنده نمی دانم که پیشنهاد شاهزاده چه صورت دارد و معنایش چیست

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - دلیلی را که آقای آقا سید یعقوب آوردند و فرمودند که بنده پیشنهاد هفت ماده را امضاء کرده ام بنده که منکر امضاء خودم نشدم بلی بنده امضاء کرده ام و در هیئت متعده اول بخش ماه رأی دادند و بعد به يك سال بنده هم چون عضویت متعده هستم اگر امضاء هم نمی کردم مجبور بودم قبول کنم شما هم همین طور و اما راجع باین پیشنهاد که فرمودند نمی دانم معنایش چیست و فرمودند مدت این پیشنهاد هفت ماده تا اول حمل است و بعد در موقع سال جدید باید تکلیف معلوم شود بنده عرض می کنم به همین دلیل پیشنهاد بنده مورد دارد چون تا آخر حوت تکلیف دولت رامعلوم کرده اید ولی امسال که تمام شد سال جدید دولت چه بکند

آنوقت باز هشت ماه دیگر هم معطل کنیم و مردم را در دسر بدهیم پس چه ضرر دارد تکلیف آنها حالا معلوم بشود اگر رد میشود حالا رد بشود اگر قبول میشود حالا قبول بشود که مردم تکلیفشان را بدانند

و يك مرتبه بروند بی کار خودشان در کمیسیون بودجه هم که باین ششصد و پنجاه قلم مراجعه کردیم اشخاصی بودند که صلاح نبود بآنها حقوق بدهند و رد شد ولی در همین حال بعضی هم هستند که نمی شود قلم نه رویش کشید و اگر در ایام فترت هم تصویب نشده بود و به مجلس پیشنهاد میکردند آنها را قبول می کردیم و تصویب می کردیم مثل اینکه تا حالا چندین قلم شهریه را تصویب کرده ایم چون باید در شان کشته شده یا در راه مملکت فدا کاری کرده اند یا جهت دیگری داشته بنابراین نمیشود آنها را رد کرد و بنده هم نظر باینکه در اول سال دولت باز بتکلیف می مانم مردم هم معطل می مانند و کمیسیون بودجه هم گرفتار است و بودجه های مملکتی مانده است لهذا پیشنهاد کردم مثل کمیسیون های مختلفه از قبیل ارومیه و گیلان و فلان و فلان يك کمیسیون هفت نفری هم برای خاتمه دادن بامر شهریه ها معلوم بشود و

تکلیف فلهی مردم رامعلوم کنند و منافات هم باوظائف کمیسیون بودجه ندارد و خیلی هم نظائر دارد و الا در اول سال باز شش ماه مردم معطل میشوند بنابراین فرصت را نباید از دست داد و کمیسیون بودجه آئینده را بزحمت انداخت و اینکه آقای آقا سید یعقوب می فرمایند شما آن پیشنهاد را امضاء کردید بلی بنده امضاء کردم و منافاتی هم با آن پیشنهاد ثانوی بنده ندارد و گویا آقای آقا سید یعقوب هر دو مطلب را در يك ترازوی منطقی نگذاشتند

آقا سید یعقوب - چرا گذاشتیم رئیس - آقای گروسی جزو کمیسیون نیستند

حاج شیخ محمد حسن گروسی - متأسفانه خیر

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده موقع مذاکره در پیشنهاد آقای محمد هاشم میرزا را بعد از مذاکره در پیشنهاد هفت ماده می دانم بجهت اینکه در اینجا يك ماده دارد که تصویب شهریه ها برای تا آخر حوت است و اساساً شهریه ها هم مختلف است بعضی ها تصویب مجلس را دارد که دائمی است و آنها از محل نزاع ما خارج است در حال کاری بآن ندارم بعضی آنها هم مقدم است بفرات از تحصیل تا چهار سال و پنج سال آنها هم از محل بحث خارج است و بنده عقیده دارم که اگر در این پیشنهاد هفت ماده مذاکره بشود و یکسال تصویب بشود بطوری محل برای مذاکره در پیشنهاد محمد هاشم میرزا باقی می ماند ولی اگر یکسال تصویب نشد پیشنهاد شاهزاده هم قطعاً از بین میرود لهذا خوب است ایشان هم قانع بشوند اول در پیشنهاد هفت ماده مذاکره بشود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده با این پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا موافق هستم از چند نقطه نظر یکی از نظریات بنده این است که کمیسیون هفت نفری معین بشود و بعد از شش ماه معلوم بشود که کمیسیون بودجه تقصیری نداشته است و مجبور بوده يك نظر اتخاذ نماید و بالاخره پس از مدتی مذاکره معلوم خواهد شد آن کمیسیون هم باید يك اصل کلی اتخاذ کند و الا داخل در اقلام شدن هیچ نتیجه جز تضییع وقت نخواهد داشت مثل اینکه کمیسیون بودجه هم نتوانست از این کار نتیجه بگیرد بنابراین همانطور که عرض کردم موافقم چون تشکیل این کمیسیون يك خدمتی است به کمیسیون بودجه و قوائیدی هم دارد و لکن بقسمی که مذاکره شد خود شاهزاده هم گویا موافق باشند که این پیشنهاد بماند